

Η ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μεταφρασθέν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπό τινος τῶν ἐν Ἀθήναις μελῶν τῆς Φιλελευθέρου
δουτικῆς Ἑταιρίας χάριν τῆς Νεολαίας.

Ἐκδίδεται δαπάνῃ

897

ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΔΕΠΑΣΤΑ

Βιβλιοπωλῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

(Τιμᾶται λεπτὰ 25).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

1871.

Η ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

«Ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας.»
(Παύλ. ἐπίς. πρὸς Γαλ. Κεφ. 5', 10)

ΕΙΣ τὸν παλαιὸν πύργον τοῦ Μαυρομιχάλη, τὸν εὐρισκόμενον εἰς τὸ παρχιον τῆς δυτικῆς Μάνης κατὰ τὸ Διμένι πλησίον τοῦ Οἰτύλου, ἐζῆ πρό τινων αἰώνων εὐγενῆς τις Λάκων, ὀνομαζόμενος Χριστόδουλος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ γενναῖος. Αὐτὸς ἐπροστάτευε παντοῦ τοὺς καταδυναστευομένους, καὶ εὐφραίνετο μεγάλως εὐεργετῶν τοὺς δυστυχεῖς, ἡ δὲ γυνὴ του Μαρία ἦτον ἡ παρηγορία τῶν πτωχῶν, τοὺς ὁποίους ἐπεσκέπτετο συχνὰ εἰς τὰς καλύβας των, πηγαίνουσα εἰς τὰς πλησιοχώρους κοιλάδας, παρηγοροῦσα καὶ φροντίζουσα περὶ τῶν δυστυχῶν, ὅσοι εἶχον χρεῖαν βοήθειας, καὶ ἀποκαθιστῶσα τὸν πύργον της κοινὸν καταφύγιον. Τὸ ἐνάρετον τοῦτο ζεῦγος εἶχε καὶ θυγατέρα μονογενῆ ὀκταετῆ σχεδὸν τὴν ἡλικίαν, χαριτωμένην καὶ καλὴν, καθὼς ἡ μήτηρ της, εὐπροσήγορον πρὸς πάντας, καὶ αἰσθανομένην μεγίστην εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν της, ὁσάκις ἠδύνατο νὰ κάμῃ χάριν τινα εἰς κἀνένα. Καὶ τοὺς τρεῖς ἐσέβετο μέγaalως ὁ τόπος, καὶ ὅσοι ἔβλεπον μακρόθεν τὸν ὑψηλὸν πύργον τοῦ Μαυρομιχάλη ἤυχοντο διὰ τὰ ὑποκείμενα, τὰ κατοικοῦντα εἰς αὐτόν. Καὶ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἑκατοῖκει φανερά εἰς τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνον ἄνδρα, εἰς τὴν γυναικά του καὶ εἰς τὴν θυγατέρα του, ἐπειδὴ, ἂν καὶ ἔδιδον πάντοτε ἔλεος εἰς τοὺς πτωχοὺς, ποτὲ δὲν εἶχον κἀμμίαν ἔλλειψιν· διότι, *ὅστις ἐλεεῖ τοὺς πτωχοὺς, δαρεῖται τῷ Θεῷ.*

Μίαν ὥραϊαν ἡμέραν τοῦ καλοκαιρίου ἐκατέβηκαν μετὰ τὸ μεσημέριον ἡ Μαρία καὶ ἡ θυγάτηρ της Ἐλένη ἀπὸ τὴν πετρόσκαλαν εἰς τὸ περιβόλι, τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν κεκλιμένως ἐκτεινόμενον, καὶ διεσκέδαζον πολὺν ὥραν ἐκεῖ, παρατηροῦσαι τὰ

λαχανικά, τούς τρυφερούς κάλυκας τῶν ρόδων, ἐτοιμούς νὰ ἀνοίξωσι, καὶ τὰ στυλιὰ κεράσια, τὰ ὅποια ἤρχιζον νὰ λαμπρύνωνται ἀπὸ τὰ ζωηρὰ των χρώματα. Ἐκάθισαν ἔπειτα ὀλίγον σιμὰ τοῦ πίδακος τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβολίου, θεωροῦσαι μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν τὰ παιγνίδια τούτου τοῦ πίδακος, τοῦ ὁποίου τὸ νερὸν διαυγέστερον τοῦ κρυστάλλου, καὶ ἀναπηδῶν εἰς ἰκανὸν ὕψος ἔθλαττε τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ ἔπιπτε κάτω ὡς λεπτὴ βροχὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἐσχηματίζετο μικρὰ τὶς ἴρις. Μετὰ ταῦτα ἐκάθισαν ὑπὸ τινὰ σκιάδα, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐργάζωνται εἰς ἓν φόρεμα, τὸ ὅποιον ἔκαμναν διὰ τινὰ πτωχὴν ὄρφανὴν.

Εἰς τὸ περιβόλι ἦτον ἄκρα ἡσυχία, καὶ δὲν ἠκούετο τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸ κελᾶδημα ἀηδόνος ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐκεῖ πλησίον δένδρου, καὶ αὐτὸ συμφωνοῦν μὲ τὸν γλυκὺν ῥόθον τοῦ πίδακος ἀπετέλει: πολλὰ εὐάρεστον ἀρμονίαν. Ἐξαφνα ἤκουσαν κάτι νὰ κινῆται ὀρμητικῶς εἰς τὴν σκιάδα, ὅπου ἐκάθηντο, τὸ ὅποιον μὴ παρατηρήσασαι κατ' ἀρχὰς, ἐτρόμαξαν καὶ αἱ δύο, καὶ ἐκύτταζον ἡ μία τὴν ἄλλην. Εὐθύς εἶδον κατόπιν μέγιστόν τι πτηνόν, καταπτὰν μὲ ἀνοικτὰς πτέρυγας ἔμπροσθέν των, καὶ ὄρμουσιν νὰ ἔμβῃ μέσα εἰς τὴν σκιάδα, ἀλλ' ἀφοῦ εἶδε τὴν Ἑλένην καὶ τὴν μητέρα της, ἐπέταξε πάλιν ὀπίσω μὲ ὄρμην, καθὼς καὶ ἦλθε.

Ἡ Ἑλένη ἐτρόμαξε μεγάλως, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ κυττάξῃ τριγύρω της, ἡ δὲ μητέρα της χαμογελῶσα τὴν εἶπε· μὴ φοβῆσαι, πιθανόν, ὅτι εἶναι κανὲν μικρὸν πουλὶ καὶ ἐκυνηγεῖτο ἀπὸ τὸ γεράκι.

Τελευταῖον συνῆλθεν ἡ Ἑλένη, καὶ ἐσηκώθη νὰ κυττάξῃ εἰς τὴν πρασιναῖα, καὶ ἤυρεν ἐκεῖνον, τὸ ὅποιον πρὸ ὀλίγου τὴν εἶχε τρομάξει· «Ἄ! μητέρα, ἐφώναξεν, ἰδέ! εἶναι μία Περιστερὰ ἄσπρη, ὡσάν τὸ χιόνι! ἀπὸ τὸν φόβον της ἐκρύφθη ὀπίσω σου.»

Ἡ Μαρία ἔλαβε τὸ πουλίον, καὶ εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα της μὲ βλέμμα προσεκτικόν, «θέλω νὰ σοῦ τὸ ψῆσω διὰ νὰ δειπνήσῃς.» Νὰ τὸ ψῆσῃς! ἐφώναξεν ἡ ἀγαθὴ Ἑλένη μετὰ θαυμασμοῦ καὶ λύπης. πιάουσα τὸ περιστέρι, ὡς νὰ τὸ λυτρῶσθαι ἀπὸ τὸν θάνατον. «Ἄχ! ὄχι, φιλιτάτη μου μῆτερ, δὲν τὸ λέγεις σπου-

δαίως. Τὸ πτωχὸν τοῦτο ζῶον κατέφυγεν εἰς ἐμὲ, πῶς ἠμπορῶ νὰ τὸ σκοτώσω; Παρατήρησε πῶς εἶναι ὠραῖον! εἶναι ἄσπρον ὡσάν τὸ χιόνι, τὰ ποδιάρια του εἶναι κόκκινα ὡσάν τὸ κοράλι· ἄ! πῶς κτυπᾷ ἡ καρδία του, πτωχὸν περιστέρι! μὲ κυττάζει μὲ ὄμμα ἰκετικόν, τὸ ἀθώοτατον βλέμμα του φαίνεται ὅτι «θέλει νὰ μὲ εἴπῃ· μὴ μοῦ κάμῃς κακόν· ὄχι ἀγαπητὸν πουλάκι, δὲν θέλω σοῦ κάμῃς κακόν· δὲν κατέφυγες ματαίως εἰς ἐμὲ, θέλω νὰ εὐχαριστήσῃς μαζῆ μου.»

Καλόν, παιδί μου! εἶπε τότε ἡ μήτηρ· ἐσὺ ἐμάντευσες τὸν σκοπὸν μου, ἐγὼ ἠθέλησα μόνον νὰ σὲ δοκιμάσω. Λάβε τὴν περιστερὰν εἰς τὸν κοιτῶνά σου καὶ δόσε τὴν νὰ φάγῃ· ἐπειδὴ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀποβάλλωμεν τοὺς δυστυχεῖς, ὅσοι ζητοῦν καταφύγιον εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν συμπάθειαν πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα.

Ἡ Μαρία ἐπρόσταξε καὶ κατεσκεύασαν μικρὸν περιστερῶνα μὲ πρασινοκόκκιναν κιγκλίδαν, τὸν ὅποιον ἔθεσεν ἡ Ἑλένη εἰς τὴν γωνίαν τοῦ κοιτῶνος της, καὶ ἐκατοίκησεν αὐτοῦ τὴν περιστερὰν. Καθ' ἡμέραν τῆς ἔδιδε τὴν τροφὴν ἄφθονον, καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀνενέονε τὴν ἄμμου τοῦ κλωβίου της.

Ἡ δὲ περιστερὰ ἐσυνείθισε ταχέως τὴν νέαν κυρίαν της, καὶ οἰκειώθη μετ' αὐτῆς. Εὐθύς δὲ ἀφ' οὗ ἀνοίγειν ἡ Ἑλένη τὸ θυρίδιον τοῦ κλωβίου, ἤρχετο τὸ πτηνὸν νὰ τσυμπᾷ ἀπὸ τὴν χεῖρά της τοὺς καρπούς ὅπου τῆς ἐπρόσφερε, ὡς μετ' ὀλίγον δὲν ἐφρόντιζε πλέον οὔτε νὰ κλείῃ τὸ κλωβίον. Εἰς τὴν χαρρυχὴν τῆς ἡμέρας, ἐν ᾧ ἐκοιμάτο ἀκόμη ἡ Ἑλένη, ἐπέτα ἡ περισερᾶ ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην της, διὰ νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ, καὶ δὲν τὴν ἄφινεν εἰς ἡσυχίαν, ἕως νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ τῆς δώσῃ νὰ φάγῃ. Στενοχωρηθεῖσα ποτὲ, ἐπαραπονήθη εἰς τὴν μητέρα της ἡ Ἑλένη· «Ἡξέυρω, εἶπε, τί θὰ κάμω διὰ νὰ μὴ ταράττωμαι εἰς τὸν ὕπνον μου· εἰς τὸ ἐξῆς θέλω κλείει μὲ τὸν στροφέα τοῦ κλωβίου τὴν θύραν διὰ νὰ μὴ ἠμπορῇ πλέον ἡ περιστερὰ νὰ ἐκβῇ τὸ πρῶτ'· ὄχι, κόρη μου, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία, καλύτερα νὰ συνήθισῃς ἀπὸ τὴν περιστερὰν νὰ σηκώνεσαι πρῶτ' αὐτῆ ἡ συνήθεια συντελεῖ εἰς τὴν υγείαν, καὶ κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἦναι εὐθυμὸς ὄλην τὴν ἡμέραν. Δὲν ἤθελεν εἶναι ἐντροπὴ διὰ σὲ, νὰ

φαίνεσαι δκηροτέρα από μίαν περιστεράν; Ἡ Ἐλένη ὠφελήθη ἐκ ταύτης τῆς νοθεσίας, καὶ ἐσηκόνετο πολλὰ πρῶτ.

Μίαν ἄλλην ἡμέραν καθημένη σιμὰ εἰς τὸ παράθυρον ἀνοικτὸν ὠμιλοῦσε, καὶ ἡ περιστερὰ ἐτσιμποῦσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς κάποια ψυχία ψωμιοῦ, ἔξαφνα ὅμως πετᾶ καὶ ἀναθαίνει εἰς τὴν πλησίον στέγην, ἡ δὲ Ἐλένη ἐτρόμαξε καὶ ἐξεφώνησε μεγάλην φωνήν ἔτρεξεν ἡ μήτηρ τῆς, καὶ ἠρώτησε τί συνέβη. «Ἄ!» ἡ περιστερὰ μου! ἀπεκρίθη ἡ κόρη κλαίουσα καὶ δεικνύουσα τὴν στέγην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπεριπάτει τὸ πτηνὸν εἰς τὸν ἥλιον.» «Κράζε τὴν, εἶπε τότε ἡ μήτηρ.» Ἡ Ἐλένη τὴν ἔκραζε καὶ ἡ περιστερὰ ἐπέταξε παρευθὺς εἰς τὰς χειράς τῆς. Ἐθαύμασεν ἡ Ἐλένη διὰ τὴν εὐπειθειάν τῆς. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς εἶπε· «Ἔσο εἰς τὸ ἐξῆς οὕτως εὐπειθὴς εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶναι ἡ περιστερὰ εἰς ἐσὲ καὶ τότε ἡ χαρὰ μου θέλει εἶναι μεγαλύτερα, παρὰ τὴν ἰδικὴν σου τώρα. Naί! δὲν θέλεις νὰ με προξενῆς αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν καλὸν μου παιδί;» Ἡ Ἐλένη τὸ ὑπεσχέθη, καὶ ἐφύλαξε τὸν λόγον τῆς, διότι ἔκτοτε ἐγένιν εὐπειθεστέρα παρὰ ἄλλοτε.

Ἄλλοτε πάλιν ἐπότιζε τὰ ἄνθη καὶ τὰ λαχανικὰ τοῦ περιβολίου, καὶ ἀφ' οὗ ἀπέκαμεν ἀπὸ τὸν κόπον ἐκάθισε πλησίον τῆς μητρὸς τῆς εἰς πρασινοσκεπαστον πεζοῦλι ἀντικρὺ τοῦ πίδακος. Ἡ δὲ περιστερὰ ἦτο τόσοσ οἰκειωμένη, ὥστε ἠδύνατο ἡ Ἐλένη νὰ τὴν ἀφίην νὰ πετᾶ πανταχοῦ, καὶ ἤλθε νὰ πῆν νερόν ἀπὸ τὴν βρύσιν. «Βλέπεις, μήτηρ, εἶπεν ἡ Ἐλένη, πόσον προσεκτικὰ περιπατεῖ ἀπὸ πέτραν εἰς πέτραν διὰ νὰ μὴ λασπωθῆ;» Τόσον καθαρὰ εἶναι αὐτὴ ἡ καλὴ περιστερὰ, ὥστε δὲν βλέπει τις οὐδὲ τὴν παραμικρὰν κηλίδα εἰς τὰ πτερά τῆς, τὰ ὅποια λάμπουν ἀπὸ τὴν λευκότητα.»

Ἡ Ἐλένη εἶναι κάποτε ὀλιγώτερον καθαρὰ καὶ ὀλιγώτερον προσεκτικὴ, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ δεικνύουσα τὸ λευκὸν φόρεμα τῆς θυγατρὸς τῆς. Τῷ ὄντι ἡ Ἐλένη εἶχε λάβει νερόν ἀπὸ τὴν βρύσιν μὲ τὸ ποτήριον καὶ εἶχε ρυπώσει τὸ φόρεμά τῆς ἐξ ἀπροσεξίας. Ὅθεν ἐρυθρίασε καὶ ἐγένε προσεκτικωτέρα. Καὶ ἀπὸ τότε τὰ φορέματά τῆς ἦσαν πάντοτε ὡς νεοπεσμένον χιόνι.

Μετὰ κάμποσον καιρὸν ἔκαμεν ἡ Ἐλένη μετὰ τῆς μητρὸς

τῆς μικρὰν τινα πορείαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὐχαριστήθη πολὺ. Ἐπιστρέψασα δὲ τὴν προὔπαντησεν ἡ περιστερὰ δεικνύουσα μεγίστην χαρὰν. «Ὅσον καιρὸν ἔλειπες, εἶπεν ἡ θεράπαινα, ἦτο» πάντοτε λυπημένη καὶ σὲ ἐζήτει πανταχοῦ. Ὀχυμάζω πῶς» τὸ ἄλογον ζῶον δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν εὐεργετιδὰ του, καὶ» νὰ τὴν ἀγαπᾶ τόσοσ.»

Ἀληθινὰ, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλένη, δὲν ἠδύνατο νὰ δεῖξῃ περισσοτέραν εὐγνωμοσύνην, διὰ τὴν ὀλίγην τροφήν τὴν ὁποίαν τῆς δίδω καθ' ἡμέραν. «Ἀλλὰ σὺ παιδί μου, εἶπεν ἡ μήτηρ, εἶσαι» πάντοτε οὕτως εὐγνώμων; Σήμερον ἔλαβες τόσοσν χαρὰν, εὐ» χαρίστησες ἤδη τὸν Θεὸν δι' αὐτὴν; Μὴ καταδέχεσαι νὰ σὲ» κάμνη τὸ μικρὸν τοῦτο ζῶον νὰ ἐρυθριάς ὅταν φαίνεται κα» λητέρον σου.» Καὶ τῷ ὄντι δὲν εἶχε στοχασθῆ ἀκόμη ἡ Ἐλένη νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν, ἀλλ' ἀπὸ τότε δὲν ἐπήγαινε ποτὲ νὰ πλαγιασῆ χωρὶς νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν χαρὰν καὶ τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἐχορηγεῖ εἰς αὐτὴν καθ' ἡμέραν.

Ἀκριβὸν μου περιστέρι, εἶπε μίαν ἡμέραν ἡ Ἐλένη εἰς τὸ πτηνὸν, τὸ ὁποῖον ἀπὸ πρῶτῆς καθήμενον εἰς τὴν γωνίαν τῆς τραπέζης ἐθεώρει τὴν κυρίαν του μὲ δμματα πλήρη τρυφερότητος, ἐγὼ ὠφελήθην πολὺ ἀπὸ σὲ, καὶ σοὶ χρεωστῶ πολὺ. Ἡ δὲ Μαρία ἀπεκρίθη. «Ἀκόμη καὶ ἄλλα ἡμπορεῖς νὰ μάθης ἀπ'» αὐτοῦ, φίλτάτη μου Ἐλένη, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὠφελιμώτα» τον.» Ἡ περιστερὰ αὐτῆ, ἡ τοσοῦτον καθαρὰ καὶ λευκὴ, εἶναι ὄραία εἰκὼν τῆς ἀθωότητος· αὐτὴ εἶναι ἀπλῆ, χωρὶς κακίαν, χωρὶς προσποιήσιν καὶ χωρὶς ὑπόκρισιν, καὶ ὅλα ταῦτα ἐξήγγισεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅτε εἶπε, «Γίνεσθε ἀκέραιοι ὡς αἱ» περιστεραί.» Ὡ ἀγαπητὴ μου Ἐλένη! εἶθε νὰ ἦναι πάντοτε μερὶς σου ἡ τοιαύτη εὐγενὴς ἀπλότης! εἶθε νὰ μὴ πλησιάζωσι ποτὲ εἰς τὴν καρδίαν σου, ἡ προσποιήσιν, τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ὑπόκρισις. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἡμπορῇ πᾶς τις πάντοτε, νὰ λέγῃ περὶ σου· «Ἡ Ἐλένη εἶναι ἀθῶα καὶ ἀπλῆ, καθὼς ἡ περιστερὰ!»

Ἡ εὐχὴ τῆς μητρὸς τῆς εἰσηκούσθη, διότι ἡ Ἐλένη ἐφύλαξε πάντοτε τὴν σεμνότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

«Αγαπᾶτε ἀλλήλους.»

Πολυάριθμος συμμορία ληστῶν ἐνέσπειρε τότε εἰς τὸν τόπον τὸν τρόπον καὶ ἀμηχανίαν. Ὁ Χριστόδουλος μετὰ τῶν ἀνθρώπων του τοὺς κατεδίωξεν εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν πύργον του, καὶ εὐχαριστημένος ὅτι ἐτελείωσεν εὐτυχῶς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἐκάθητο νὰ λάβῃ ἄνεσιν, καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται πῶς ἠχμαλώτισε πολλοὺς ληστές, διεσκόρπισε τοὺς ἄλλους καὶ ἀπεκατέστησε πάλιν τὴν ἀσφάλειαν εἰς τὰ περίξ. Ἡ δὲ Μαρία καὶ ἡ Ἐλένη ἔχουσαι τὰς ρόκας των ἤκουον μετὰ προσοχῆς.

Πολλὰ βράδυ, ἐνῶ ἦσαν πλέον ἀναμμένα τὰ φῶτα, ἐμβαίνει μέσα κυρία τις μαυροφορεμένη, ἰσχνή καὶ στυγνὴ, κρατοῦσα ἀπὸ τὴν χεῖρα κοράσιον καὶ αὐτὸ μαυροφορεμένον. Ὁ εὐγενὴς Χριστόδουλος καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ κόρη του ἐπροσηκώθησαν διὰ νὰ χαιρετήσωσιν αὐτὴν τὴν ξένην.

Αὕτη δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὸν Χριστόδουλον καὶ τοῦ εἶπε δακρυρροῦσα· «Ὁ Θεὸς νὰ ἦναι μαζὴ σου, γενναιότατε!» Ἄν καὶ δὲν σὲ εἶδον ποτὲ, ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω καταφύγιον. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Ῥοδοῦσα τοῦ Γρηγορίου ἀπὸ τὸ Γύθειον, καὶ τὸ κοράσιον τοῦτο εἶναι ἡ θυγάτηρ μου Εὐφροσύνη. Ἰσως γνωρίζετε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης μου. Ὁ ἄνδρας μου, ὁ καλὸς Γρηγόριος ἀπέθανεν ἀπὸ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἔλαβεν εἰς τὴν μάχην· ἡ εὐγενεὶα σας ἐγνωρίσατε τὸν ἀξίολογον τοῦτον ἄνθρωπον, ὅστις ἔκαμνε τόσα καλὰ εἰς τοὺς δυστυχεῖς, καὶ δὲν μᾶς ἀφῆκε παρὰ πολλὰ μικρὰν κληρονομίαν, καὶ ταύτην ζητοῦσι τώρα δύο ἀχόρταγοι ἄρχοντες νὰ μᾶς τὴν ἀρπάσωσιν. Ὁ μὲν, ὑπὸ διαφόρους προφάσεις, ζητεῖ νὰ μοῦ ἀρπάσῃ τὰ καρποφόρα χωράφια, τὰ ὁποῖα ἐκτείνονται ἕως εἰς τὰ τείχη τοῦ πύργου, ὁ δὲ, θέλει νὰ οικειοποιηθῇ τὰ δάση, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀνήκουσι. Καὶ οἱ δύο οὗτοι δυνατοὶ καὶ ἄδικοι γείτονες ἔκαμαν συνωμοσίαν ἐναντίον μου, καὶ ἐνῶ ἄλλοτε ἦσαν φίλοι τοῦ ἀνδρός μου, τώρα ἔγειναν ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ μου. Ὁ Γρηγόριος τὸ ἐπρόβλεπε, καὶ ὅταν ἔπνεε τὰ λοισθία ἐπρόφερε τὸ ὄνομά σας. «Ἐλπίζε εἰς τὸν Θεόν,

» μὲ λέγει, καὶ ἐμπιστεύσου εἰς τὸν ἄρχοντα Χριστόδουλον, καὶ τότε κάνεις δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ σὲ βλάψῃ.» Γενναιότατε! δικαιοῦσατε τώρα τοὺς λόγους τοῦ Γρηγορίου. Ἄλλοίμονον! τί νὰ γένω, ἐὰν μοῦ ἀρπάσωσι τὰ κτήματά του; ἐὰν δὲν μοῦ μείνωσι παρὰ οἱ τοῖχοι τοῦ πύργου; πῶς νὰ ζήσω μετὰ τὴν Εὐφροσύνην μου! Ἄν ποτὲ ἐδυστυχούσατε καὶ σὺ ὁ ἴδιος, ἂν ὁ θάνατος σας ἀφῆραζεν ἀπὸ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον σου, θέλουσιν εὐρεῖ καὶ αὐταὶ κάμμιναν προστάτιδα χεῖρα νὰ τὰς σώσῃ.

Ἡ μικρὰ Εὐφροσύνη, ἣτις ἦτο σχεδὸν συνομηλιξ μετὰ τὴν Ἐλένην, ἐπλησίασεν ὡσαύτως εἰς τὸν εὐγενὴ Χριστόδουλον καὶ εἶπε κλαίουσα· «Γενναιότατε, γίνου πατήρ μου καὶ μὴ με ἀποβάλης.»

Ὁ εὐγενὴς Χριστόδουλος ἐστέκετο ὀρθός, σοβαρὸς καὶ σιωπηλός, καὶ ἔχων τὴν χεῖρα του ὑπὸ τὸ γένειον, καὶ τὸ βλέμμα του προσηλωμένον εἰς τὴν γῆν. Ἡ δὲ Ἐλένη δακρυρροῦσα λέγει εἰς αὐτόν· «Αγαπητέ μου πάτερ! εὐσπλαγχνίσου, σὲ παρακαλῶ· στοχάσου, ὅτι, ὅταν ἡ περιστέρα μου διακομμένη ἀπὸ τὸ σαρχοφάγον ὄρνεον, κατέφυγεν εἰς ἐμὲ, ἡ μήτηρ μου μ' εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποβάλωμεν τοὺς δυστυχεῖς, ὅσοι καταφεύγουσι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔχαρη ὅτι ἐγὼ εὐσπλαγχνίσθην» τοῦτο τὸ πτωχὸν ζῶον. Οὗτοι οἱ δυστυχεῖς εἶναι περισσότερον ἄξιοι ἐλέους καὶ συμπαθείας, παρὰ μία περιστέρα.»

Ὁ δὲ Χριστόδουλος συγκινηθεὶς εἶπε· Ἠσύχασε, Ἐλένη μου! ἐγὼ θέλω τοὺς προστατεύσει μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ἂν ἐσιώπων, ἔκαμνα τοῦτο, διότι ἐσυλλογιζόμην τὸν τρόπον, πῶς νὰ συντρέξω τὴν καλὴν ταύτην μητέρα καὶ τὸ παιδί της.» Ταῦτα λέγων, ἔδωκε καθήκλαν εἰς τὴν Ῥοδοῦσαν, ἡ δὲ Εὐφροσύνη ἐκάθησεν εἰς τὸ πλάγιον τῆς Ἐλένης, καὶ ἡ οἰκοδέσποινα Μαρία ὑπῆγε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον.

Ἡ Ἐλένη ἔχαيره, διότι ἐμελλεν ἡ Εὐφροσύνη νὰ διατρίψῃ μετ' αὐτῆς τινὰς ἡμέρας. Τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ εἰς τὸ περιβόλι· τῆς ἔδειξε τὴν ἱματιοθήκην της, τὰ ἄνθη της καὶ τὴν περιστεράν της. Καὶ τὰ δύο ἀξιαγάπητα παιδιά της ἐφιλιώθησαν στενὰ ἐντὸς ὀλίγου, διότι καὶ τὰ δύο ἦσαν μετὰ ὄραϊα αἰσθήματα γεννημένα, καὶ ἡ ἀνατροφή εἶχεν ἀναπτύξει περισσότερον ἀκόμη τὰς διαθέσεις τῶν καρδιῶν των.

Μετά τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας ἐπανήλθεν ὁ Χριστόδουλος. «Καλὰ νέα! ἐφώναζεν· οἱ ἐχθροὶ σας παρήτησαν τὰς ἀδικίας καὶ ἡ φιλονεικία ἐτελείωσεν. Δὲν ἤθελον δώσει ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους μου, ἐὰν δὲν κατέφευγα εἰς τοὺς φοβερισμούς· πλὴν τοὺς εἶπα φανερὰ εἰς τὸ τέλος, ὅτι θέλω κάμει πόλεμον εἰς ἐκεῖνον, ὃς τις ἀθθαδιάσῃ νὰ σὰς βλάβῃ, καὶ οὕτω συγκατένευσαν νὰ σὰς ἀφήσωσιν εἰς ἡσυχίαν. Παρηγορήσου λοιπὸν, ἀγαθὴ κυρία! ἐπειδὴ οἱ συνωμόσαντες τὸν ἀφανισμόν σου, δὲν θέλουσι θερίσει τὰ χωράφια σου, οὔτε εἰς τὰ δάση σου θέλει κυνηγήσει κανεὶς ξένος, οὔτε θέλει τολμήσει νὰ βάλῃ ἀξίνην.»

Ἡ Ροδοῦσα κυριευμένη ἀπὸ εὐγνωμοσύνην καὶ χαρὰν, δὲν ἤξευρε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λυτρωτὴν της. «Ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἀνταμείψῃ, τὸν εἶπε, διότι προστατεύεις τὴν χήραν καὶ τὸ ταλαίπωρον ὄρφανόν! ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ νὰ ᾖναι εἰς τὴν οἰκίαν σου!» Ἀπὸ τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας της δὲν ἐδυνήθη νὰ εἶπῃ περισσότερον· ὁ Χριστόδουλος ὅμως ἐκατάλαθεν ὅλα, ὅσα ἤθελε νὰ τοῦ ἐκφράσῃ.

Τελευταῖον ἐφθασε καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ἡ Κυρία ἠτοιμάσθη νὰ ἐπιβῆ εἰς τὸ Γύθειον. Τὰ δύο κοράσια ἔκλειον ἀπαρηγόρητα διὰ τὸν χωρισμόν, καὶ ἡ Ἐλένη ἠθέλησε νὰ δώσῃ τι πρὸς ἐνθύμησιν εἰς τὴν νέαν φίλην της. Ἡ Εὐφροσύνη εἶχε δεῖξει πολλάκις τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἔχῃ κάμμιαν περισεράν τόσοσ ἡμερην, ὅσον ἦτον ἡ ἰδική της, ὅθεν ἡ Ἐλένη ἐπίασε τὸ καλὸν τοῦτο πτηνόν, τὸ ἐσφιγγε εἰς τὰ βρεγμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα μάγουλά της, καὶ τὸ ἐχάρισεν εἰς τὴν φίλην της. Ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἤθελε νὰ τὸ λάβῃ, καὶ ἠκολούθησε κάμποτη φιλικὴ φιλονεικία. Τελευταῖον ὑπεχρεώθη ἡ Εὐφροσύνη νὰ ὑπανδῶσῃ, καὶ ἡ Ἐλένη τῆς ἔδωκεν ἀκόμη καὶ τὸ ὠραῖον κλουβὶ καὶ τὴν ἐσύστησε τὴν περιστερὰν καθὼς συστήνει ἡ μήτηρ τὸ τέκνον της, ὅταν τὸ ἐμπιστεύηται εἰς ξένους.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Εὐφροσύνης, μετενόησεν ἡ Ἐλένη, διατι νὰ δώσῃ αὐτὸ τὸ πουλίον, λυπομένη διότι δὲν τὸ εἶχε πλησίον της. Ἐπρεπε μᾶλλον, εἶπεν εἰς τὴν μητέρα της, νὰ κάμω δῶρον τὰ ἐνώτιά μου. Ἀλλ' ἡ Μαρία ἀπεκρίθη «Ἄλ-

»λοτε παιδί μου, ἡμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς ὅταν ἔλθῃ ἡ Εὐφροσύνη νὰ μᾶς ἴδῃ. Τώρα ὅμως, αὐτὸ εἶναι τὸ καλλίτερον δῶρον, τὸ ὁποῖον ἠδύνασο νὰ δώσῃς εἰς τὴν φίλην σου. Δῶρον πρὸς ἐνθύμησιν πολυτιμότερον δὲν ἤθελε τῆς προξενήσει τόσῃν χαρὰν, καὶ ἤθελε τὴν ταπεινώσει. Τοῦτο, τὸ ὁποῖον σὲ ἤτο τόσοσ ἀκριβόν, ἂν καὶ μικρὰς ἀξίας, τῆς ἀποδεικνύει ὅτι τὴν ἀγαπᾷς. Μὴ μετανοῆς λοιπὸν δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔκαμες. Βλέπεις, ὅτι ὁ ἀγαθὸς πατήρ σου ἦτον ἔτοιμος νὰ παραδώσῃ τὴν ζωὴν του, διὰ νὰ συντρέξῃ τὴν χήραν τὴν καταδυναστευομένην· εἶναι καλὸν καὶ ἀπὸ μέρους σου, ὅτι ἔδωκες τὸ ἀγαπητότερόν σου πράγμα, διὰ νὰ χαροποιήσῃς τὸ τεθλιμμένον ὄρφανόν. Ὅς τις δὲν συνήθισῃ ἐγκαίρως νὰ θυσιάζῃ ὅ,τι ἔχει ὑπὲρ τῶν ἄλλων, δὲν τοὺς ἀγαπᾷ ἀληθῶς. Τοιαῦται θυσίαι εἶναι εὐάρεστοι εἰς τὸν Θεόν, ὅστις θέλει σὲ ἀνταμείψῃ δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔκαμες.»

ΚΕΡΑΛΑΙΟΝ Γ'.

«Ἐκ τοῦ καρπῦ τὸ δένδρον γνωσθήσεται!
» Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν γνωσθήσονται.»

Ἡ Ροδοῦσα ἐξ ἡσυχος καὶ εὐχαριστημένη μετὰ τῆς θυγατρὸς της Εὐφροσύνης εἰς τὸν παλαιόν της πύργον κείμενον εἰς τὴν πλευρὰν τῶν βουνῶν τοῦ Γυθίου. Μίαν ἑσπέραν πολλὰ ἀργὰ ἐφθασαν εἰς τὴν πύλην τοῦ πύργου δύο ξένοι ζητοῦντες νὰ φιλοξενηθῶσι. Τὰ φορέματά των ἦσαν μαῦρα, καθὼς εἶναι τὰ τῶν προσκυνητῶν, εἰς τὰς χεῖράς των ἐκράτουν ράβδον μεγάλην, καὶ εἰς τὴν μέσση των εἶχον κρεμασμένα διάφορα κομπολόγια. Ὁ θυρωρὸς τοὺς ἀνήγγειλε, καὶ ἡ κυρία ἐπρόσταξε νὰ τοὺς ὀδηγήσωσιν εἰς τὸ κατώγειον, καὶ νὰ τοὺς δώσωσι τίποτε νὰ δειπνήσωσι, καὶ νὰ τοὺς κερᾶσωσιν ἕνα ποτήρικρασίον καθένα. Ἀφ' οὗ ἐδείπνησαν, ἐκατέβη ἡ κυρία μετὰ τῆς Εὐφροσύνης διὰ νὰ τοὺς ἴδωσιν. Οἱ προσκυνηταὶ ἤρχισαν νὰ διηγῶνται πολλὰ περίεργα πράγματα περὶ τῆς ἀγίας γῆς τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πύργου ἤκουον μετὰ προσοχῆς. Ἡ δ' Εὐφροσύνη ἐξαίρετως ἐδοκίμαζε μεγάλην ἡδονὴν ἀκούουσα τὰ

θαυμάσια ταῦτα διηγήματα, καὶ δάκρυα μάλιστα ἔτρεξαν εἰς τὰς παρειάς της. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἀπαλὴν της καρδίαν διηγήθη ἡ εὐσεβὴς ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἴδῃ τὰς μακρυνὰς ταύτας χώρας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἡ πατρίς τοῦ Σωτῆρος καὶ λυτρωτοῦ τῶν ἀνθρώπων, ἔλυπετο κατάκαρδα ὅτι δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ πληρωθῇ αὕτη ἡ ἐπιθυμία της.

« Ἄ! φιλάττη μου Εὐφροσύνη, τὴν εἶπεν ἡ μήτηρ της, ἡμεῖς »
 » δυνάμεθα κατὰ πᾶσαν ὥραν νὰ εὐρεθῶμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν τό-
 » πον, δυνάμεθα νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τὸν
 » Γολγοθᾶ, καὶ τὸν ἅγιον τάφον, φθάνει νὰ ἀναγινώσκωμεν
 » ἐπιμελῶς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ τότε ἀκολουθοῦμεν κατὰ
 » βῆμα τὸν Σωτῆρα, εἰς τὸ στάδιον τῶν εὐεργεσιῶν του πρὸς
 » τοὺς ἀνθρώπους, ἀκούομεν τοὺς ἰδίους του λόγους, βλέπομεν
 » τὰ πάθη του, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν του. Ἐὰν δὲ φυ-
 » λάττωμεν εἰς τὴν καρδίαν μας τὴν ἐνθύμησιν τῆς διδασκα-
 » λίας καὶ τῶν παθῶν του, καὶ ἀκολουθῶμεν πάντοτε τὸ πα-
 » ράδειγμά του, τότε ζῶμεν εἰς τὴν ἀγίαν γῆν· οὕτω βέβαια
 » ἡμπορεῖ νὰ ἦναι ὅλη ἡ γῆ δ' ἡμᾶς ἡγιασμένη. »

Οἱ λεγόμενοι προσκυνηταὶ ἔλαβον πληροφορίας περὶ τοῦ πύργου τοῦ Λιμενίου, καὶ ἔκαμαν μεγάλους ἐπαίνους τοῦ ἄρχοντος Χριστοδούλου. « Ἄν ὁ πύργος του δὲν ἦτον τόσον μακρὰν, εἶπεν »
 » ὁ γερωντότερος, καὶ ἂν εἶχα ἐλπίδα νὰ ἀνταμῶσω τὸν ἀγαθὸν
 » τοῦτον ἄρχοντα, εὐχαρίστως ἤθελα κάμει τὸν δρόμον
 » ἐκεῖθεν διὰ νὰ τὸν ἴδῶ. » Ἡ δὲ Ρόδοῦσα τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσουν, διέβαινε πολλὰ πλησίον ἀπὸ τὸ Λιμένι.

Οἱ λεγόμενοι προσκυνηταὶ ἐχάρησαν ὑπερβολικὰ, καὶ ἀπεφά-
 σισαν ν' ἀναχωρήσωσιν αὖριον τὸ πρωτὸ εὐθὺς διὰ νὰ ὑπάγωσιν ἐκεῖ. Ἡ δὲ Εὐφροσύνη καὶ ἡ μήτηρ της τοὺς παρήγγειλον πολ-
 λούς χαιρετισμούς εἰς τὸν Χριστόδουλον, τὴν Μαρίαν καὶ τὴν Ἐλένην· ἡ Εὐφροσύνη μάλιστα ἔδωκε καὶ εἰς καθένα ἐξ αὐτῶν ἓν νόμισμα, τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει παρὰ τῆς μητρὸς της καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ εἰπῶσιν εἰς τὴν Ἐλένην ὅτι τὸ περιστέρι εἶναι πολλὰ καλὰ.

Ἡ Ρόδοῦσα διέταξεν ἓνα ἐκ τῶν ὑπηρετῶν της νὰ δεῖξῃ εἰς

τοὺς προσκυνητὰς τὸν συντομώτερον δρόμον, ἔστις διέβαινε διὰ τῶν βουνῶν, καὶ τὴν αὐγὴν ἀνεχώρησαν συνωδευμένοι ἀπὸ τὸν ὄδηγόν. Ὁ νεανίσκος τοὺς ἠκολούθει μετὰ χαρᾶς καὶ ἠθέλησε διὰ νὰ τοὺς κάμῃ χάριν, νὰ ἐπάρῃ τὰς ράβδους των.

Οἱ δὲ προσκυνηταὶ ἔδιδον ὀλίγην προσοχὴν εἰς αὐτόν, καὶ πολλὴν ὥραν ἠκολούθουν τὸν δρόμον των σιωπηλῶς. Ἀφ' οὗ δὲ ὑπερέβησαν ἓνα βουνὸν ἀπόκοιμον, ὁ δρόμος ἦτον δμαλώτερος καὶ ἤρχισαν νὰ δμιλῶσιν ἀρβανίτικα. Ὁ δὲ νεανίσκος κατήγετο ἀπὸ Ἀρβανίτας, καὶ ὠνομάζετο Ἀνδρέας· ἦτον ὄρφανός καὶ τὸν εἶχε πάρει ὁ Γρηγόριος διὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃ, ἐκαταλάμβανεν ὁμως ἀκόμη τὴν πάτριόν του γλῶσσαν.

Αὐτός ἤκουε προσεκτικῶς τὴν συνομιλίαν τῶν δύο προσκυνητῶν καὶ μάλιστα ἤθελε νὰ δεῖξῃ τὴν χαρὰν του, ὅτι ἤκουε τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, ὅτε ἔξαφνα ἡ δμιλία των τοῦ ἐπροξένησε φρίκην. Ἐπειδὴ ἀνεκάλυψεν ὅτι δὲν ἦσαν ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ, ἀλλ' ἐπροσποιοῦντο, καὶ ἐγνώριζον αὐτὸν τὸν τόπον πολλὰ καλὰ, καὶ ἦσαν ἐκ τῆς συμμορίας τῶν ληστῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποῖους κατεδίωξε καὶ διεσκόρπισεν ὁ Χριστόδουλος, καὶ ὅτι ἐφλογίζοντο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὸν ἐκδικηθῶσι, καὶ ὅτι δι' αὐτὸ ἤθελον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εὐσεβείας νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸν πύργον του νὰ τοῦ ζητήσωσι κατάλυμμα, καὶ τὴν νύκτα νὰ σηκωθῶσι νὰ δολοφονήσωσι καὶ τὸν ἄρχοντα, καὶ τὴν γυναῖκά του, καὶ τὸ παιδί του καὶ ὄλους του τοὺς ἀνθρώπους, ἔπειτα νὰ γυμνώσωσι τὸν πύργον καὶ νὰ τὸν καύσωσιν.

Ὅτε εἶδον ἀπὸ μακρὰν τὸν πύργον τοῦ Λιμενίου μεταξὺ δύο κυανοειδῶν βουνῶν, ὁ πρεσβύτερος ἀπὸ τοὺς δύο κακούργους ὀνομαζόμενος Λυκογιάννης εἶπεν εἰς τὸν συνωμότην του ἰδοὺ τὸ βδελυρὸν ἄσυλον τούτου τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀπώλεσε τόσους συντρόφους μας. Πρέπει νὰ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰ πλέον ὀδυνηρὰ βασανιστήρια, νὰ τοῦ δέσωμεν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ νὰ τὸν ρίψωμεν ζωντανὸν εἰς τὴν φωτιὰν τοῦ πύργου του. Τὸ ἐπιχειρήμα, εἶπεν ὁ δεύτερος, εἶναι ὀλίγον τολμηρόν· ἐὰν ἀποτύχωμεν εἰς τὸ σχέδιόν μας, θέλει μᾶς ἀκολουθήσει μέγα κακόν· Πλὴν οἱ θησαυροὶ τοῦ ἄρχοντος ἀχρῆζον τὸν κόπον τοῦ νὰ δοκιμάσωμεν αὐτὸ τὸ τόλμημα. Νὰ τὸν θανατώσω, εἶπεν ὁ Λύκος,

λυττασμένοι από εκδίκησιν, αὐτὸ θέλει μὲ κάμει περισσοτέραν εὐχαρίστησιν, παρ' ὅλους τοὺς θησαυροὺς, μ' ὅλον ὄντι καὶ αὐτοὺς δὲν καταφρονῶ. Ἐάν ἐπιτύχωμεν θέλομεν γενῆ ἄρκετὰ πλοῦσιοι, τότε θέλομεν ἀφήσει τὴν τέχνην μας, καὶ ἐκλέξει ἄλλον ἡσυχώτερον βίον. Ἄκουσε Ἀντώνι! μὲ ἤλθε μία ἐξαιρετος ἰδέα· νὰ ἐνδυσθῶμεν τὰ φορέματα τοῦ Χρυστοδοῦλου, νὰ λάβωμεν τὰ ὄπλα του καὶ τὰ παράσημά του, καὶ νὰ υπάγωμεν εἰς τὴν ξενιτείαν, ὅπου θέλουν μᾶς ὑπολάβει ὡς ἄρχοντας, καὶ θὰ ζῶμεν καλὰ με τοὺς θησαυροὺς μας. Ὅλα ταῦτα εἶναι καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος· πλὴν φοβοῦμαι μήπως ἀποτύχωμεν εἰς τὸ ἐπιχειρήμα. Πῶς φοβείσαι; εἶπεν ὁ Λυκογιάννης, μήπως δὲν εἶναι ὅλα καλῶς ὀργανισμένα; δὲν ἔχομεν ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης μας εἰς τὸν τόπον; Εὐθὺς ἀφ' οὗ ἀνάψωμεν τὰ τρεῖς φῶτα εἰς τὸ παράθυρον τοῦ κοιτώνος τῶν ξένων, θέλομεν ἰδεῖν νὰ φθάσωσιν εἰς βοήθειάν μας ἑπτὰ σύντροφοι ἀποφασισμένοι καὶ ῥωμαλέοι, οἱ ὅποιοι πρὸ πολλοῦ προσμένουσι τὸ σημεῖον τοῦτο. Τότε θέλομεν τοὺς ἐμβάσει εἰς τὸν πύργον ἐκ τῆς μικρᾶς θύρας τοῦ περιβολίου, ἡ ὁποία ἀνοίγει εὐκόλως ἀπὸ μέσα. Ὁ δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν γνωρίζει καλῶς ὅλας τὰς περιστροφὰς καὶ τοὺς θόλους τοῦ πύργου. Ἀφοῦ δὲ γίνωμεν ἐννέα θέλομεν ἡμπορέσει εὐκόλως νὰ πιάσωμεν τινὰς κοιμωμένους· ἔσο ἡσυχος, διότι βεβαιότατα θέλομεν ἐπιτύχει.

Ὁ καλὸς Ἀνδρέας ἐπάγωσεν ἀπὸ τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον του ἀκούων τὰ περιστατικὰ ταύτης τῆς συνωμοσίας, ὅμως δὲν ἔδειξεν ὅτι καταλαμβάνει τοὺς λόγους τῶν, ἀλλὰ τοὺς ἠκολούθει συνάζων ἄνηθι καὶ σφυρίζων, ἐσωτερικῶς δὲ ἐδέετο τοῦ θεοῦ ἐξ ὅλης καρδίας νὰ ἀνατρέψῃ τὸ ἀπάνθρωπον σχέδιον τούτων τῶν κακούργων. Ἀπεφάσισε μάλιστα νὰ τοὺς συνοδεύσῃ, ἕως εἰς τὸ Λιμένι διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ πάντα εἰς τὸν ἄρχοντα Χριστόδουλον.

Ἐνῶ ἐσχεδιάζον οὕτω τὸ τόλμημά των οἱ ληστικῶς, ἐσκόνταψεν ὁ πρεσβύτερος, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ εἰς ἓν βράκθρον, πλὴν ἐπίσθη ἀπὸ τὰ κλαδιά.

Τὰ φορέματά του ὡς προσκυνητοῦ ἐξεσχίσθησαν ἀπὸ τὰς ἀκάνθας, καὶ ὁ Ἀνδρέας παρετήρησεν ὅτι ὑποκάτω εἰς τὸν μαῦρον του μακρὸν χιτῶνα εἶχε κόκκινον περιστήθιον καὶ θώρακα σιδηροῦν στιλβωμένον. Ἐνταύτῳ δὲ τοῦ ἔπεσε καὶ ἓν ἐγχειρί-

διον, πλὴν ὑπεκρίθη ὁ ὀδηγὸς ὅτι δὲν εἶδε τίποτε. Ὁ γέρον κακοῦργος ἔκρυψε παρευθὺς τὰ σημεῖα ταῦτα τὰ ὅποια τὸν ἐπρόδωκαν, καὶ ἐκόμβωσε τὸ φόρεμά του, καὶ παρετήρηι πολλάκις κρυφὰ μὲ δξυδερεκέστερον παρὰ τὸ τοῦ ἀετοῦ ὄμμα, τὸν τρομασμένον Ἀνδρέαν.

Εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἔφθασαν οἱ ὀδοιπόροι εἰς χάσμα τρομερὸν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν βᾶσιν ἔτρεχε χεῖμαρρος πύξημένος ἀπὸ τὰς βροχὰς, αἱ ὁποιαὶ ἐπιπτον διὰ πολλῶν ἡμερῶν κατὰ συνέχειαν. Δύω βράχοι σκεπασμένοι ἀπὸ θάμνους ἔκλιναν πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ χάσματος, καὶ μία μακρὰ ἐλάτη, πολλὰ λεπτή, κομμένη ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἤτο ῥιμμένη ἐπάνω εἰς τὸν κρημνὸν, καὶ ἐχρησίμευεν ὡς γέφυρα εἰς τοὺς διαβάτας. Ὁ γέρον ληστής εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν του· οὗτος ὁ νεανίσκος παρετήρησεν ἴσως τὰ ὄπλα μου, καὶ ἴσως συνέλαβεν ὑποψίας· ὅταν περνῶμεν, θέλω τὸν σπρώξει νὰ πέσῃ εἰς τὸν βυθὸν τούτου τοῦ χάσματος, καὶ οὕτω θέλομεν εἶσθαι ἀσφαλεῖς.

Ὁ πτωχὸς Ἀνδρέας ἤτο τώρα εἰς κίνδυνον θανάτου, ἔμεινε κάποια βήματα ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον γέφυραν, καὶ ἐξεφώνησε τρομασμένος. Δὲν τολμῶ νὰ περάσω, μ' ἔρχεται ζᾶλ! Ἄλλ' ὁ γέρον ληστής ἀπεκρίθη· «Μὴ φοβῆσαι, παιδί μου! ἔρχου μόνον καὶ ἐγὼ θέλω σὲ περάσει.» Ταῦτα λέγων ἐπλησίαζε μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, διὰ νὰ πιάσῃ τὸν Ἀνδρέαν, ἀλλ' αὐτὸς ἐσύρρετο ὀπίσω φωνάζων, καὶ ἔτρεξε νὰ χωθῇ εἰς τὸ πλησίον δάσος, διότι ὁ ληστής ἐπλησίαζε νὰ τὸν φθάσῃ. «Ἄ! εἶπεν ὁ πτωχὸς» «νεανίσκος τρέμων, ἄφες με σὲ παρακαλῶ, ἄφες με, ἡμποροῦμεν καὶ οἱ δύο νὰ πέσωμεν· ἀλλὰ καὶ ἂν περάσω εὐτυχῶς πῶς» «θὰ δυνηθῶ ὕστερον νὰ ἐπιστρέψω; ἄφες με νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν· ὀδηγοῦ χρεῖαν δὲν ἔχετε πλέον τώρα, ἰδοὺ ὁ δρόμος καὶ εἶσθε πλησίον εἰς τὸ Λιμένι.»

Ὁ νεώτερος τῶν ληστῶν ἀπέδωκε τὸν τρόμον τοῦ Ἀνδρέου εἰς τὸν ὑπὸ τῆς θεωρίας τοῦ κρημνοῦ ἐμπνεόμενον φόβον, διὰ τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνετριχίαζεν. Ὅθεν εἶπεν ἀρβανίτικα εἰς τὸν σύντροφόν του· «νὰ μὲ κρημνίσουν εἰς τοῦτο τὸ βράκθρον, ἂν ὁ μωρὸς οὗτος παρετήρησεν τίποτε. Καὶ ἂν ἀκόμη» «εἶδε τὸν θώρακα καὶ τὸ ἐγχειρίδιόν σου, δὲν ἤξεύρει τὴν γλῶσ-

» σά μας, δὲν γνωρίζει τοὺς σκοποὺς μας; ἔπειτα ποῖος θέλει
 » πισεύσει τοὺς λόγους του, ἄφες τὸν πτωχὸν διάβολον νὰ ὑπάγῃ.»
 » Καλὰ, ἄς ἦναι, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος, ὅμως πρὸς περισσοτέραν
 » ἀσφάλειαν ἄς βίψωμεν τὴν γέφυραν, καὶ τότε, καὶ ἂν ἐμάν-
 » τευσε τοὺς σκοποὺς μας, δὲν θέλει μᾶς ἐμποδίσαι ἀπὸ τὴν ἐπι-
 » τυχίαν των. Ἴδου τὸ Λιμένι, γέφυρα δὲν ὑπάρχει ἐδῶ τριγύρω
 » πολλὰ μίλια μακρὰν διὰ νὰ διαβῇ τὸν χεῖμαρρόν· λοιπὸν εἶναι
 » ἀδύνατον νὰ δώσῃ εἰδήσιν εἰς τὸν Χριστόδουλον πρὸ τοῦ νὰ
 » ἐκτελέσωμεν τοὺς σκοποὺς μας.» Οἱ δύο λησταὶ ἔλαβον τὰς
 » βάρδους των, καὶ ἀφῆκαν τὸν νεανίσκον νὰ ἀναχωρήσῃ, χωρὶς
 » κἄν νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τὸν κόπον του. Ὅτε διέβησαν εἰς
 » τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ χάσματος ὁ Λυκογιάννης ἐφώνησε τὸν
 » Ἀνδρέαν· «Ἐχεις δίκαιον, φίλε μου, τὸ πέρασμα εἶναι ἐπικινδύ-
 » νον, αὐτὴ ἡ δοκὸς εἶναι κατασαπημένη, καὶ ἡμπορεῖ κάνεις
 » εὐκόλως, ἐνῶ διαβαίνει, νὰ κατακρημνισθῇ. Καὶ διὰ νὰ μὴ συμβῇ
 » κἄνεν δυσύχημα, κρημνίζομεν τὴν κινδυνώδη ταύτην γέφυραν.
 » Οἱ κάτωικοι τοῦ τόπου θέλουσι κάμει ἄλλην.» Τῷ ὄντι οἱ
 » λησταὶ ἐξέσπασαν τὴν δοκὸν, καὶ ἔπεσε μὲ μεγάλον κρότον εἰς
 » τὸ χάσμα, τὴν ὁποίαν παρέσυρε βιαίως τὸ ἀφρίζον ῥεῦμα.
 » Εὐθὺς ἀφ' οὗ οἱ νομιζόμενοι προσκυνηταὶ ἔγιναν ἄφαντοι ὀπί-
 » σω ἀπὸ τινα βράχον, παρὰ τὸν ὁποῖον διέβαινε κυκλόνων ὁ δρό-
 »μος, ἤρχισε νὰ τρέχῃ μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις ὁ Ἀνδρέας διὰ
 » νὰ φέρῃ τὴν τρομερὰν εἰδήσιν τῆς ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας
 » εἰς τὴν Ροδοῦσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

«Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν!»

Ἡ εὐγενὴς κυρία ἦτον πολλὰ ἡσυχος εἰς τὸν πύργον τῆς εἰς
 τὸ Γύθειον, χωρὶς νὰ φαντάζῃται τίποτε διὰ τὸν κίνδυνον τὸν
 ἐπαπειλοῦντα τὸν προστάτην αὐτῆς, τὸν γενναῖον Χριστόδουλον.
 Ἡ δὲ Εὐφροσύνη δὲν εἶχε πλέον ἄλλο εἰς τὸ στόμα τῆς παρὰ τὰ
 ὠραία διηγήματα τῶν προσκυνητῶν, καὶ ἐργαζομένη πλησίον
 τῆς μητρὸς τῆς ἑκάμνε πλῆθος ἐρωτήσεων εἰς τὰ ὅσα εἶχεν ἀκού-
 σει. Πρὸς τὸ ἐσπέρας δὲ, ὅτε ὁ ἥλιος δὲν ἦτο πλέον τόσον καυ-

στικὸς, καὶ ὁ ἀήρ ἤρχισε νὰ δροσίζῃ ὀλίγον, κατέβησαν εἰς τὴν
 κοιλάδα διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ χωράφια των. Τὰ σιτάρια ἦσαν
 λαμπρὰ καὶ ἐδείκνυον, ὅτι θέλει εἶναι ἡ συγκομιδὴ πλουσία,
 οἱ στάχυες ἦσαν πλέον μεγάλοι, οἱ κύανοι καὶ αἱ μήκωνες ἔλαμ-
 παν μεταξὺ τῶν πρασίνων ἀγρῶν, καὶ οἱ ἀγροὶ τοῦ λιναρίου
 σκεπασμένοι ἀπὸ κυανὰ ἄνθη ἤψξανον ἀκόμη τοῦ θεάματος τὴν
 καλλονήν. Ἡ Ροδοῦσα καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς ἔχαιρον περισσότερον,
 καθ' ὅσον ἔτρεχαν κίνδυνον νὰ στερηθῶσι τούτους τοὺς ἀγροὺς,
 ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδαψίλευσεν ἡ θεία πρόνοια τὰ δῶρά της. Ἀνύ-
 ψωσαν τὴν ψυχὴν των εἰς τὸν Θεὸν συλλογιζόμενοι τὰς εὐεργε-
 σίας του, καὶ τινὰς στιγμὰς ἦλθον εἰς κατάνυξιν καὶ ἐσιώπων.

Ἐξαφνα παρετήρησαν τὸν Ἀνδρέαν, τρέχοντα βιαίως, ἰδρω-
 μένον, μὲ ὄψιν ἐξηγηρωμένην καὶ ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ του. «Ἄ! κυρία,
 » ἐφώνηζεν ἀπὸ μακρὰν, τί δυστυχία! τί τρομερὰ εἰδήσις! Οἱ δύο
 » ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους ἐσυλόδευσα, δὲν εἶναι προσκυνηταὶ, ἀλλὰ
 » λησταὶ καὶ φονεῖς! Ἐχουν σκοπὸν νὰ φονεύσωσι τὸν ἄρχοντα Χρι-
 » στόδουλον, τὴν γυναῖκά του, τὴν θυγατέρα του, ὄλους του τοὺς
 » ἀνθρώπους, καὶ νὰ γυμνώσωσι τὸν πύργον, καὶ νὰ τὸν καύσωσιν.»

Ὁ Ἀνδρέας ἦτον τόσον ἀδυνατισμένος, ὥστε δὲν ἠμπόρεσε νὰ
 ἠμιλήσῃ περισσότερον. Ἐπέσεν ἀσθμαίνων καὶ χωρὶς νὰ αισθάν-
 νεται, εἰς τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου, καὶ ἀπέρασε πολλὴ ὥρα ἕως
 νὰ συνέλθῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

Ἡ Ροδοῦσα καὶ ἡ Εὐφροσύνη ὠχρίασαν καὶ ἔτρεμαν. Ὡ Θεέ!
 Θεέ μου! Ἐκεῖνος ὁ ἀγαθὸς ἄρχων, ἐκεῖνη ἡ ἐνάρετος ἀρχόντισσα,
 ἐκεῖνη ἡ χαριτωμένη Ἑλένη! «Εὐφροσύνη, παιδί μου! τρέξε ὅσον
 » ἡμπορεῖς, σύναξε ὄλους τοὺς οἰκέτας, εἰπέ τους νὰ ἀναβῶσιν
 » εἰς τοὺς ἵππους, καὶ νὰ σπεύσωσι δρομαῖοι εἰς τὸ Λιμένι τοῦ
 » Οἰτύλου νὰ ἰδεάσωσι τοὺς φίλους μας. Εἰπέ τους νὰ τρέχωσι
 » τετραποδιστί, καὶ ἄς σκάσωσιν οἱ ἵπποι.»

Εἰς ὀλίγα λεπτὰ ἔφθασεν ἡ Εὐφροσύνη εἰς τὴν πύλην τοῦ
 πύργου, καὶ ὄλοι οἱ οἰκέται εἰς τὰς φωνὰς τῆς συνέτρεξαν τρο-
 μασμένοι, καὶ αὐτὴ τοὺς διηγῆθη τὰ τοῦ Ἀνδρέου καὶ τὰς τῆς
 μητρὸς τῆς κατεπειγούσας διαταγὰς. Ὅλοι ἐκυριεύθησαν ἀπὸ
 ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν ληστῶν, καὶ ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν, ὡς
 ἐὰν ἐκινδύνεον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι προσωπικῶς.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασε καὶ ἡ Ῥοδοῦσα μετὰ τοῦ Ἀνδρέου, ὅς τις τὴν ἐδιηγῆθη ἀκόμη καὶ ἄλλα περιστατικά. «Τί κάμνετε;» τοὺς εἶπε· ἀντὶ νὰ κινηθῆτε, θρηνολογεῖτε; ἰππεύσατε, σπεύσατε, συντρεξάτε τὸν εὐεργέτην μου.»

Εἶναι ἀδύνατον, κυρία! ἀπεκρίθη ὁ παλαιὸς ἵπποκόμος τοῦ ἀγαθοῦ Γρηγορίου. Οἱ δύο κακοῦργοι ἐπροχώρησαν πολὺ, καὶ εἶναι πλησίον τοῦ Οἰτύλου, ἐνῶ ἡμεῖς πρέπει νὰ ὀδεύσωμεν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν στάδια, διὰ νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ· ἔπειτα πλησιάζει καὶ ἡ νύξ, καὶ ὁ δρόμος εἶναι χαλασμένος ἀπὸ τὰς βροχάς. Μὲ τὸν καλῆτερον ἵππον τοῦ κόσμου δὲν δύναται τις νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ἕως τὸ πρῶτ' οἱ δὲ γηραλέοι μας ἵπποι δὲν εἶναι τελείως χρήσιμοι πρὸς ἵππασίαν, καὶ οἱ τοῦ πολέμου ἐπουλήθησαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαθοῦ μας κυρίου. Δὲν εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς ὄλον τὸν τόπον κἀνεὶς ἵππος, ὅστις ἡμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ αὐτὸν τὸν δρόμον.

Ἡ πτωχὴ Ῥοδοῦσα ἐκτύπα καὶ ἔστρεφε τὰς χεῖράς της ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν, ἀνύψωνε τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ βαθυτάτην θλίψιν, καὶ ἔχυνε ποταμῆδον δάκρυα. Ὁ Θεέ μου! ἐφώναζεν, εὐσπλαγχνίσου τὰς γενναίας ἐκείνας ψυχάς, αἱ ὁποῖαι μὲ εὐσπλαχνίσθησαν· φιλάτη μου Εὐφροσύνη, παρακάλει τὸν Θεὸν νὰ μηδενίσῃ τὸν ἀχρεῖον σκοπὸν τῶν κακούργων! «Πανάγαθε Θεέ μου! εἶπεν ἡ Εὐφροσύνη μὲ πολὺ πάθος βοήθησέ τους, καθὼς μᾶς ἐβοήθησαν!» Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πύργου ἐπανελάβον τὴν αὐτὴν δέησιν. «Ἀγαπητά μου παιδιά! εἶπεν ἡ Ῥοδοῦσα, ὅση καὶ ἂν ᾖ ἡ δυσκολία τὸ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὸ Λιμένιον πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, δοκιμάσετε μ' ὄλον τοῦτο νὰ τὸ κάμετε. Ἐνας λόγος ἀρκεῖ διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ δούλου. Ἄχ! ἄς μὴν ᾖ ὁ Ἀνδρέας κουρασμένος καὶ σχεδὸν ἄρρωστος ἀπὸ τὸν δρόμον του! αὐτὸς βέβαια ἤθελεν ὑπάγει. Πλὴν σὺ Πέτρε, εἶπε, γραφεῖσα εἰς γένον τινὰ οἰκέτην, σὺ ἔχεις καλοὺς πόδας, ἄρχισε τὸν δρόμον. Τὸ παραδρόμι συντέμνει τὸν δρόμον περισσότερον ἀπὸ ἓν τρίτον, τριακοσίας δραχμάς· σὲ δίδω, ἂν φθάσῃς ἐν καιρῷ εἰς τὸ Λιμένιον.» Δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀπεκρίθη ὁ οἰκέτης. Τίς δύναται εἰς τὸ σκότος νὰ εὕρῃ τὸ παραδρόμι τῶν βουνῶν χωρὶς νὰ κρημνισθῇ; Ἐπειτα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, ἡ μόνη γέφυρα, διὰ τῆς ὁποίας ἠδύνατό τις νὰ διαβῇ

τὸν χεῖμαρρον, ἔπεσε, καὶ πρέπει νὰ ἔχη τις πτερὰ διὰ νὰ διαβῇ αὐτὸν τὸν χεῖμαρρον. «Πτερὰ! εἶπεν ἡ Εὐφροσύνη, μὲ ὄμματα» σπινθηροβολουῦντα ἀπὸ χαρὰν. Μῆτηρ, μῆτηρ, μ' ἦλθε μία ἰδέα» ἀξίολογος! Ὁ ἄρχων Χριστόδουλος μ' ἐπαρήγγειλε νὰ κλείσω» ἐπιμελῶς τὴν περιστερὰν μου εἰς τὸ κλωβί, διότι ἄνευ τούτου,» θέλει ἐπιστρέφει εἰς τὸ Λιμένιον καὶ θέλει εὔρει βέβαια τὸν» δρόμον. Ἄς δέσωμεν λοιπὸν εἰς τὸν λαϊμόν της γραμματίον,» καὶ αὐτὴ θέλει τὸ φέρει βέβαια εἰς τὸ Λιμένιον τοῦ Οἰτύλου.» «Δόξα σοι ὁ Θεός! ἐφώναζεν ἡ μῆτηρ· φιλάτη μου Εὐφροσύνη,» ὁ ἀγαθός σου ἄγγελος σοῦ ἐπέπνευσεν αὐτὴν τὴν ἰδέαν. Ἄς» τὴν βάλωμεν εὐθὺς εἰς πρᾶξιν.»

Ἐτρεξεν εὐθὺς ἡ Εὐφροσύνη νὰ ζητήσῃ τὴν περιστερὰν καὶ καὶ τῆς ἐκρέμασε μὲ κόκκινον λαϊμοδέτην, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, τὸ γραμματίον, καὶ τὴν ἔφερεν ἔπειτα αὐτὴ ἡ Εὐφροσύνη μετὰ τῆς μητρός της, καὶ τοῦ γέροντος ἵπποκόμου, καὶ ὄλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τοῦ πύργου εἰς τὸ δῶμα, καὶ τὴν ἀπέλευσαν. Ἡ δὲ περιστερὰ ἐπέταξε κατ' ἀρχὰς ὑψηλὰ, ἔστράφη ὀλίγον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐξαφνα διεύθυνε τὴν κίνησίν της πρὸς τὸ μέρος τοῦ Οἰτύλου. Ὅλοι τοῦ πύργου οἱ κάτοικοι ἐπληρώθησαν ἀπὸ χαρὰν, ὅλοι συνώδευσαν τὴν περιστερὰν μὲ τὰς εὐχάς καὶ τὰς δεήσεις των. Ποτὲ πλοῖον, ἐνῶ ἀνεχώρει ἀπὸ τὸν λιμένα φορτωμένον ἀπὸ χρυσίον, δὲν ἐσυνωδεύθη ἀπὸ θερμότερας εὐχάς, μὲ ὅσας ἐσυνωδεύθη ἡ περιστερὰ.

Ἄλλ' ἡ Ῥοδοῦσα καὶ ἡ Εὐφροσύνη ἦσαν πολλὰ ἀνήσυχοι. Τάχα θέλει φθάσει ἐκεῖ ἡ περιστερὰ; ἔλεγεν ἡ μῆτηρ. Ἐὰν πέσῃ εἰς τοὺς ὄνυχας κἀνεὸς σαρκοφάγου ὀρνέου! ἂν δὲν ἀνθέξῃ εἰς τὸ μᾶκρος τοῦ δρόμου! ἂν φθάσῃ ἀργά! ἂν δὲν τὴν ἴδωσιν εἰς τὸ Λιμένιον! ἂν δὲν ἄνηθῇ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν πύργον! Ὁ Θεέ μου! ποῖα δυστυχία ἡμπορεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ ἐκ τούτου!

Ἐκάθισαν δὲ καὶ αἱ δύο σιμὰ εἰς τὸ παράθυρον παρατηροῦσαι μὲ προσεκτικὸν καὶ ἀνήσυχον ὄμμα τὸν ὀρίζοντα, καὶ παρακαλοῦσαι τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ἦσαν καὶ αἱ δύο εἰς τὴν μεγίστην ἀμηχανίαν, τολμῶσαι μόλις νὰ συλλογισθῶσι τοὺς φίλους των καὶ φοβούμεναι μήσως ἴδωσι πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν λάμψιν τῆς πυρκαϊᾶς. Ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἦλθεν ὁ

ὕπνος νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρά των ἔπερασε τὸ μεσονύκτιον καὶ βραϊότατος ἄνεμος ἐσύριζεν εἰς τὰ δένδρα τοῦ δάσους, ὃ δὲ τόπος ὁ μακρυνός, ὅπου ἔκειτο τὸ Λιμένι, ἦτον εἰς βαθὺ σκότος. Ἐξαίφνης ἐτρόμαζεν ἡ Εὐφροσύνη καὶ ἡ μήτηρ τῆς Ἰδοῦσαι κάποιον φῶς καθαρὸν, ἤρχισαν νὰ τρέμωσι, καὶ νὰ δέωνται μὲ περισσοτέραν ζέσιν. Ὡ Θεέ! εἶπεν ἡ Εὐφροσύνη, ἰδοὺ ἡ φλόξ, ἡ ὁποία ἀνυψοῦται ἐπὶ μαλλον καὶ μᾶλλον! Παρατήρησε, μήτηρ! πῶς τὴν κινεῖ ἡ ἀνεμοζάλη καὶ τὴν στρέφει ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος! Ἐλειποθύμησαν σχεδὸν καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ εἰς ταύτην τὴν θέαν. Ἀλλ' εὐθὺς πρὸς μεγάλην χαρὰν των παρετήρησαν, ὅτι ἦσαν ἠπατημένοι· ἐπειδὴ δὲν ἦτον τίποτε ἄλλο ἢ νομιζομένη φλόξ, παρὰ ἡ σελήνη, ἣτις ὕψωθεῖσα τελευταίον ἐπάνω τῶν ἀτμῶν ἔλαμψε παρευθὺς καθαρώτερον, καὶ ἠκολούθησε τὴν βραδείαν καὶ μεγαλοπρεπῆ πορείαν τῆς εἰς τὸν κυανοῦν οὐρανόν. Τότε ἡ Ῥοδοῦσα καὶ ἡ κόρη τῆς ἐνθαβρυνθεῖσαι ἔμειναν ἀκόμη πολλὴν ὥραν εἰς τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν παρετήρησαν οὐδὲ τὸ παραμικρὸν ἔχρον τῆς τοιαύτης τρομερᾶς κοκκινάδας ἣτις φαίνεται εἰς τὸν οὐρανόν, ὅταν λάμπῃ κάμμία μεγάλη πυρκαϊά. Ἐφθασε τελευταίον καὶ ἡ αὐγή, τὴν ὁποίαν ἠσπάσθησαν μὲ χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Θεόν, ἀφ' οὗ ἐπέρχσαν τὴν τρομερὰν ἐκείνην νύκτα εἰς τὴν πλέον σκληρὰν ἀγωνίαν.

ΣΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

« Ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἄμαρτωλός. »

Ἡ Ῥοδοῦσα καὶ ἡ Εὐφροσύνη ἤξευρον ἤδη, ὅτι δὲν ἐπέτυχον οἱ κακοῦργοι νὰ ἐμπρῆσωσι τὸν πύργον τοῦ Λιμενίου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἄρχοντος καὶ τῆς οἰκίας του ἦσαν πάντα ἀνήσυχτοι. Ἄχ! κάποια εἶδησις ἀπὸ τὸ Λιμένι πόσον ἤθελε μὲ εἶσθαι πολὺτιμος τώρα! εἶπεν ἡ Ῥοδοῦσα· εὐχαρίστως ἤθελα δώσωσι ὅλα μου τὰ τιμαλφῆ εἰς τὸν ὃς τις ἤθελε μὲ τὴν φέρε! Καὶ ἐγώ, εἶπεν ἡ Εὐφροσύνη, ἤθελα προσθέσει ὄλον μου τὸ ἀργύριον!

Δὲν ἐγίνωσκον λοιπὸν ἀκόμη τὸ τί συνέβη τὴν νύκτα εἰς τὸ Λιμένι. Ἰδοὺ πῶς ἔτρεξεν ἐκεῖ ἡ ὑπόθεσις. Ὁ ἄρχων Χριστόδουλος καὶ ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἐλένη, ἐκάθισαν χαρούμενοι εἰς τὴν τράπε-

ζαν. Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζεν εἰς τὴν δύσιν, καὶ αἱ τελευταῖαι τοῦ ἀκτίνες πίπτουσαι ἐπάνω εἰς τὰ γυαλιὰ ἐφώτιζον τὴν παλαιὰν αἵθουσαν τῆς τραπέζης, ὅπου ἦτον ἡ οἰκία συνηθροισμένη. Αὐτοῦ ἀνήγγειλαν τὸν ἐρχομὸν τῶν δύο νομιζομένων προσκυνητῶν, καὶ ὁ ἄρχων διέταξε νὰ τοὺς δεχθῶσι. Μετὰ τὸ δεῖπνον, εἶπε, θέλω τοὺς ὀμιλήσει· δόσατέ τους ἐν τοσοῦτῳ μίαν φιάλην κρασίου διὰ νὰ τοὺς διαθέσῃ νὰ ὀμιλήσουν μὲ ὄρεξιν. Ὁ ὑπηρέτης ἀνεχώρησε. Ἡ δὲ Ἐλένη ἔχαιρεν ἡδὴ ὃ ἔμελλε νὰ ἀκούσῃ τὰ ὠραία διηγήματα τῶν ὀδοιπόρων. Ὁ Χριστόδουλος, ἡ γυνὴ του καὶ ἡ θυγάτηρ του ἦσαν πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποπεύωνται τὸν κίνδυνον, ὅς τις ἐκρέματο εἰς αὐτούς.

Ἐνῶ δὲ, καθήμενοι καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν τράπεζαν συνωμίλου ἐξαφνα ἐφώναξε μὲ θαυμασμὸν πολλὸν ἡ Ἐλένη· « Ἰδέ! ἰδέ! ἡ » περιστέρα μου! » Τῷ ὄντι ἡ περιστέρα ἦτον εἰς τὸ παράθυρον μὲ τὰς πτέρυγας ἐξαπλωμένας καὶ τουμποῦσα τὰ γυαλιὰ, ὡσὰν νὰ ἐζήτει νὰ τῆς ἀνοίξωσι. Ἡ Ἐλένη ἄνοιξε τὸ παράθυρον, καὶ τὸ εὐγενὲς πτηνὸν ἐπέταξεν ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τῆς διὰ νὰ τὴν χαδεύσῃ. Κύτταξε τὸν ὠραῖον κόκκινον λαιμοδέτην ὅπου ἔχει εἰς τὸν λαιμόν! εἶπεν ἡ μήτηρ· εἰς αὐτὸν ἔχουν δεμένον χαρτὶ τυλιγμένον! νομιζῶ ἀληθινὰ, ὅτι εἶναι γράμμα. Τί παραδόξου ἰδέας ἔχουν τὰ παιδιά! Ὁ ἄρχων ἐξέτασε πλησιέστερον τὸ χαρτίον, καὶ ἡ ἐπιγραφή ἦτο τοιαύτη· « Ἀνάγνωσον τάχι- » στα. » Τὸ ἐξεδίπλωσε, τὸ ἐκύτταξε καὶ ἄλλαξεν ἡ ὄψις του. Ὡ Θεέ! λέγει, τί εἶναι τοῦτο!

Τί εἶναι λοιπὸν! ἐφώναζεν ἐντρομοὶ καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ. Ὁ ἄρχων ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ.

Γενναϊότατε Κύριε! Οἱ δύο προσκυνηταί, οἱ ὁποῖοι θέλουσι φθάσει
 » ἀπόψε τὸ ἔσπερας εἰς τὸν πύργον σου εἶναι δύο λησταί, ἐκ τῆς με-
 » γάλῃ συμμορίας, τὴν ὁποίαν ἐνίκησες. Ὁ πρεσβύτερος ὀνομάζεται
 » Λοκογιάννης, ὃ δὲ νεώτερος Ἀρκουδομανόλης, φοροῦσι θώρακα εἰς τὸ
 » στήθος καὶ ἔχουσιν ἐγχειρίδια ὑπὸ τὰ ἐνδύματά των, μετασχηματισμένοι
 » εἰς προσκυνητάς. Ταύτην τὴν νύκτα ἔχουν σκοπὸν νὰ φονεύσου ἐσέ,
 » τὴν γυναῖκά σου, τὴν θυγατέρα σου, καὶ ὄλους σου τοὺς ἀνθρώπους,
 » ἔπειτα νὰ λεηλατήσου τὸν πύργον σου καὶ νὰ τὸν καύσου, ὕστερον
 » ἐνδομένοι τὰ λαμπρά σου φορέματα, καὶ τὰ πολυτίμα κοσμημάτα σου,
 » ἐλπίζουσι νὰ ἀπατήσωσιν ἀκόμη καὶ ἄλλους πολλούς. Ἐπεὶ ἄλλοι κα-
 » κοῦργοι, εὐρισκόμενοι αὐτοῦ πλησίον, προσμένουσι τὸ συμφωνημένον

» σημετον. Τρία φῶτα αναμμένα ἐπάνω εἰς τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος
 » τῶν ξένων, θέλουσι δείξει εἰς αὐτοὺς τὸν καιρὸν τοῦ νὰ ἐμβῶσι κρυφά
 » εἰς τὸν πύργον σου, διὰ νὰ βοηθήσουν τὸ ἐπιχειρήμα. Οἱ δύο κακοῦργοι
 » θέλουσι τοὺς ἀνοίξει τὴν θύραν τοῦ περιβολίου, ἐν καιρῷ τῆς νυκτός,
 » καὶ τοὺς ἐμβάσει. Ὁ Θεὸς νὰ εὐδοκῆσῃ νὰ φθάσῃ ἐν καιρῷ ἡ περι-
 » στερὰ, καὶ νὰ σωθῆτε ὅλοι! Μὲ ἄλλον τρόπον νὰ σᾶς στείλω ταύτην
 » τὴν εἰδήσιν μὲ ἦτον ἀδύνατον· μὴνυσὸν με εὐθύς μὲ κανένα ἵππεά
 » τὴν ἀπολύτρωσίν σας.»

Ἡ εὐγνώμων ΡΟΔΟΥΣΑ.

ὦ Θεέ μου! τί θαῦμα, εἶπε τότε ἡ Μαρία μὲ μέγαλον πάθος!
 « Ἡ περιστέρα εἶναι οὐράνιος ἄγγελος, καθὼς ἐκείνη, ἡ ὁποία
 » ἔφερεν ἄλλοτε εἰς τὸν Νῶε ἐν τῇ Κιβωτῷ τὸν κλάδον τῆς
 » ἐλαίας Εὐχαριστοῦμέν σοι Θεέ μου, ὅστις μᾶς σώζεις!»

Ὁ δὲ Χριστόδουλος δὲν ἔχασε καιρὸν, ἀλλὰ τὴν μὲν γυναῖκα
 καὶ τὴν θυγατέρα του διέταξε νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸν πλησίον θά-
 λαμον, αὐτὸς δὲ ὠπλίσθη καὶ ἐκάλεσε τινὰς ἐκ τῶν ἀνθρώπων
 του περὶ αὐτὸν, ἔπειτα ἐμήνυσε εἰς τοὺς λεγομένους προσκυ-
 νητὰς νὰ ἀναβῶσι.

Ἐμβῆκαν εἰς τὴν αἵθουσαν μὲ ταπεινώσιν καὶ ὑπόκλισιν προσ-
 κυνῶντες μὲ σέβας, καὶ ὁ μὲν Λυκογιάννης, ὅστις ὡς πρεσβύ-
 τερος ἐλάμβανε τὸν λόγον, εἶπεν εἰς τὸν Χριστόδουλον μὲ προσ-
 ποιητὴν εὐγένειαν καὶ κάποιον μειδιάμα· «Γενναϊότατε ἄρχων,
 » ἡμεῖς ἐρχόμεθα ἀπὸ τὸ Γύθειον καὶ ἔχομεν παραγγελίαν νὰ
 » σᾶς προσφέρωμεν μυρίους φιλικούς χαιρετισμούς. Νομίζομεν
 » εὐτυχίαν μας τὸ νὰ γνωρίσωμεν καὶ προσωπικῶς τὸν περικλεῆ
 » ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ὁ ἠρωϊσμὸς εἶναι γνωστὸς εἰς ὅλον τὸν κό-
 » σμον, ὅστις λατρεύεται ἀπ' ὅλους τοὺς καταβιάζομένους, τὰς
 » χήρας καὶ τὰ ὄρφανὰ, καὶ τὸν ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπαι-
 » νέσῃ ἀρκετὰ ἡ θεοσεβὴς Ῥοδοῦσα. Τί γυνὴ θεοσεβῆς αὐτὴ ἡ
 » εὐγενὴς Κυρία! Αὐτὴ μᾶς ἔκαμε τόσας τιμὰς, χωρὶς νὰ ἤμεθα
 » ἄξιοι. Καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς Εὐφροσύνης, τί ἄγγελος πραότητος!
 » ἀνέλυεν εἰς δάκρυα, ὅταν τῆς ἐδιηγήθημεν τὴν ὁδοπορίαν μας,
 » καὶ μᾶς παρήγγειλε νὰ σᾶς εἴπωμεν ὅτι ἡ περιστέρα εἶναι καλά.

Ὁ ἄρχων ἀκούων ταύτας τὰς κολακείας, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐνέ-
 πνεον φρίκην, ἠγανάκτει περισσότερο ἐσωτερικῶς· πλὴν ἐκρα-
 τήθη ἀκόμη, καὶ ἀποτεϊνόμενος πρὸς τοὺς ἀθλοῦς τούτους. Ποῖοι

εἶσθε; τοὺς εἶπε· «Πτωχοὶ προσκυνηταί, ἀπεκρίθη ὁ Λυκογιάννης,
 » ἐρχόμεθα ἀπὸ τὴν ἁγίαν γῆν καὶ ἐπιστρέφομεν εἰς τὸ Ταί-
 » ναρον τὴν πατρίδα μας· αὐτοῦ ἐγεννήθημεν.» Πῶς ὀνομάζε-
 » σθε; ἠρώτησε πάλιν ὁ ἄρχων· «Ἐγὼ ὀνομάζομαι Θεόδωρος, εἶ-
 » πεν ὁ Λυκογιάννης, καὶ οὗτος ὁ νέος ἐξάδελφός μου, ὀνομά-
 » ζεται Δημήτριος.» Τί ἐρχεσθε νὰ κάμετε ἐδῶ εἰς τὸν πύργον;
 » Δὲν ζητοῦμεν ἄλλο παρὰ ἐν μέρος νὰ ξενυκτίσωμεν, εἶπον καὶ
 » οἱ δύο κλίνοντες τὰς κεφαλὰς των, αἴριον μὲ τὴν ἀλεκτρο-
 » φωνίαν θέλομεν ἀναχωρήσει· ἐπειδὴ οἱ συγγενεῖς μας θέλου
 » εἶσθαι εὐτυχεῖς νὰ μᾶς ξαναἰδῶσι!» «Πεύδεισθε, ἐφώνησεν ὁ
 » ἄρχων μὲ βροντώδη φωνήν. Σὺ γέρον κακοῦργε ὀνομάζεσαι
 » Λυκογιάννης καὶ σὺ νέε κακότροπε ὀνομάζεσαι Ἀρκουδομα-
 » νόλης! καὶ δὲν ἐρχεσθε ἀπὸ τὴν ἁγίαν γῆν, οὐδ' εἶσθε προσ-
 » κυνηταί, ἀλλὰ λησταί, φονεῖς καὶ πυρπολισταί. Τὸ Ταίναρον
 » δὲν εἶναι ἡ πατρίς σας, σεῖς δὲν εἶσθε Ἕλληνας, οὔτε ἤθετε
 » ἐδῶ διὰ νὰ ξενυκτίσητε, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς δολοφονήσητε, νὰ
 » λεηλατήσητε καὶ νὰ καύσητε τὸν πύργον μου. Τώρα θέλετε
 » λάβει τὴν ἀμοιβὴν τῶν κακουργημάτων σας. Πῶς! ἠθέλετε
 » νὰ ἐνδυθῆτε τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ στολισθῆτε μὲ τὴν
 » χρυσοῦν μου ἄλυσσον! «Φύλακες ἐλάτε! ξεγυμνώσατε τούτους
 » τοὺς ληστὰς ἀπὸ τὰ ὑποκριτικά των φορέματα, διὰ νὰ φανῶσι
 » μὲ τὴν ἀληθινήν των στολήν! Ἀποπλίσάτέ τους καὶ ρίψάτέ
 » τους εἰς τὸ δεσμοτήριον τοῦ πύργου!»

Οἱ ὑπηρεταὶ τοὺς ἀπεγύμνωσαν ἀπὸ τὰ φορέματα τῶν προσ-
 κυνητῶν, καὶ ἐφάνησαν τότε ὠπλισμένοι μὲ θώρακα καὶ ἐγχει-
 ρίδια οἱ λησταί. Ἀγανακτῶν ὁ Χριστόδουλος τοὺς ἐπέπληξεν
 αὐστηρῶς διὰ τὴν βδελυρὰν ὑπόκρισιν μὲ τὴν ὁποίαν ἤρχοντο
 νὰ ἀπατήσωσι τοὺς θεοσεβεῖς ἀνθρώπους ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς
 εὐλαβείας, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπρόσταξε νὰ τοὺς ρίψωσιν εἰς τὰ
 ὑπόγεια τοῦ πύργου.

Ἀφ' οὗ ἐφέρθησαν ἐκεῖ, ὁ νεώτερος ἔλεγεν εἰς τὸν Λυκογιάννην·
 « Πῶς ἄρ' γε ἠδυνήθη ὁ ἄρχων νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰ σχέδιά μας καθ'
 » ὅλα τὰ περιστατικά; αὐτὸς ἠξέυρει ἀκόμη καὶ τὰ ὅσα ἐλέγαμεν
 » εἰς τὸν δρόμον, ἠξέυρει ὅτι ἐλέγαμεν νὰ φορέσωμεν τὰ φορέ-
 » ματά του καὶ νὰ περάσωμεν εἰς τὸ ἐξῆς ὡς ἄρχοντες. Ἴσως ὁ

» νεανίσκος, ὅστις μᾶς ὠδήγει ἐκατάλαβε τὴν γλῶσσαν μας καὶ
 » μᾶς ἐπρόδωκε.» » Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Λυκογιάννης,
 » ἐὰν τοῦλάχιστον δὲν ἐμβήκεν ἀπὸ τὸ παράθυρον· ἐπειδὴ ἐγὼ
 » ἐπρόσεξα καλὰ, καὶ δὲν ἔλειψα οὔτε μίαν στιγμήν ἀπὸ τοῦ νὰ
 » παρατηρῶ τὴν πύλιν τοῦ πύργου καὶ δὲν ἐπέρασε ψυχὴ τὴν
 » κινήτην γέφυραν, ἀφ' οὗ ἐφθάσαμεν. Ἐδῶ εἶναι κατὰ μυστή-
 » ριον. Ὁ ἄρχων ἔχει φαίνεται συμμαχίαν μὲ τὸν διάβολον.»

Τότε ὁ γέρον κακοῦργος κατήντησεν εἰς μανίαν φρικτὴν,
 καὶ ἐξεφώνησε πᾶσαν βλασφημίαν καὶ κατάρξιν ἐναντίον τοῦ
 Χριστοδούλου. «Ὁ σκληρός! ἐφώναζε μὲ ἀφρισμένον ἀπὸ τὴν
 » λύσσαν στόμα, αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος αἴτιος τῆς δυστυχίης μας!»
 Ἀπεσκληρύνθη καὶ ἐξηχεριώθη ὁ κακοῦργος Λυκογιάννης, καὶ
 δὲν ἠσθάνετο πλέον, ὅτι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ διὰ τῆς κακίας του
 ἔγινε δυστυχής. Ὁ δὲ σύντροφός του ἐξ ἐναντίας ἤρχισε νὰ κλαίῃ
 πικρῶς καὶ νὰ παραπονεῖται καὶ νὰ τὸν ἐλέγχει. «Ἄχ! ἔλεγε,
 » ἄς μὴν ἐπίστευα εἰς τὰς ἀπατηλάς σου εἰσηγήσεις! ἐσὺ μὲ
 » ὑπέσχεσο χαρμόσυνον ζῶν, μὲ τιμὰς καὶ πλοῦτον, καὶ
 » τῶρα δὲν βλέπω ἔμπροσθέν μου τίποτε ἄλλο παρὰ τρομερὸν
 » θάνατον! Μ' ἔλεγες, ὅτι δὲν κάμνομεν κακὰ, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν
 » παιδεύει τὴν ἀμαρτίαν οὔτε εἰς τοῦτον τὸν κόσμον οὔτε εἰς
 » τὸν ἄλλον· ἀλλὰ μία φωνὴ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μου μ'
 » ἔλεγε πάντοτε, καὶ μ' ἀνήγγελλεν, ὅτι εἶναι πλησίον ἡ ἐκδί-
 » κησις τῶν κακιῶν μας. Διατί νὰ μὴν ἀκούσω αὐτὴν τὴν φω-
 » νήν; Ἀπ' ὅλους τοὺς θησαυροὺς, ὅσους διὰ τοῦ φόνου καὶ τῆς
 » ἀρπαγῆς ἐσύναιξα, δὲν μὲ μένει σήμερον τίποτε. Ἐὰν δὲ ἤθελα
 » ζῆσαι τιμίως ἐργαζόμενος μὲ κόπον μὲν, ἀλλὰ μὲ ἀγαθὴν συνεί-
 » δησιν πόσον εὐτυχέστερος δὲν ἤθελα εἶσθαι! Τῶρα ἔπεσα εἰς
 » τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ἀνακαλύπτει καὶ τιμωρεῖ τοὺς
 » ἐνόχους, καὶ ὅταν κρύπτονται· αὐτὸς μᾶς ῥίπτει τῶρα εἰς τὸ
 » βάθος τούτου τοῦ δεσμωτηρίου! Τίποτε πλέον δὲν ἔχω νὰ
 » ἐλπίσω εἰς τοῦτον τὸν κόσμον· ἂν μόνον μ' ἐσυγχωροῦσεν ὁ
 » Θεὸς εἰς τὸν ἄλλον! ἄμποτε νὰ χρησιμεύσω παράδειγμα εἰς
 » τοὺς νέους, ὅσοι πειραχθῶσι, διὰ νὰ μὴ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν
 » ἀπάτην! ἄμποτε νὰ ἡμπορέσωσιν αὐτοὶ νὰ μὴ κρημνισθῶσιν
 » ὡς ἐγὼ, εἰς τὴν ἀβυσσον τῆς ἀθλιότητος!

Ἐν ᾧ οἱ λησταὶ ὠδύροντο διὰ τὴν τύχην των, ὁ Χριστόδουλος
 παρεσκευάζετο διὰ νὰ πιάσῃ καὶ τοὺς συννόχους των. Εἰς τὴν
 ὥραν τὴν συμφωνημένην ἔθηκε τρία φῶτα εἰς τὸ παράθυρον τοῦ
 κοιτῶνος τοῦ διωρισμένου διὰ τοὺς ξένους. Ὁ δὲ θυρωρός, τοῦ
 ὁποῦ ἡ φρόνησις ἦτον ἐγνωσμένη, ὑπῆγε μὲ ἑπτὰ ἄλλους
 ὑπνρέτας εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πύργου διὰ νὰ παραμονεῖν τὴν θυ-
 ρίδα καὶ νὰ ἴδῃ ἂν φθάνωσιν οἱ ἄλλοι λησταί. Ἐπρόσμενε δὲ
 πολλὴν ὥραν χωρὶς νὰ φανῇ κανεὶς, καὶ τὸ μεσονύκτιον εἶχεν
 ἤδη παρέλθει, ἡ δὲ σελήνη ἤρχιζε νὰ ἀνατέλλῃ, καὶ ἡ λάμψις
 τῆς ἐφώτιζε τὰς ἐπάλλξεις τοῦ πύργου· οἱ ὑπνρέται ἤρχισαν νὰ
 στενοχωρῶνται, ἐπειδὴ, ἂν οἱ λησταὶ ἤθελον τοὺς γνωρίσει,
 ὅλοι οἱ κόποι των ἤθελον ματαιωθῆ. Ὁ δὲ θυρωρός τοὺς εἶπε,
 «μ' ἦλθε μία ἰδέα ἐξαίρετος, νὰ μεταμορφωθῶ μὲ τὰ φορέματα
 » ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν ἤδη εἰς τὰς χεῖράς μας.» Ἐμβήκε
 μέσα μίαν στιγμήν, καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εὐθύς ἐνδυμένος ὡς
 προσκυνητής, καὶ φορῶν εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ φέσι τὸ στολι-
 σμένον μὲ τὰ σταυρουδάκια. «Μὲ τοῦτο τὸ σχῆμα, εἶπε, θέ-
 » λουσι μὲ ὑπολάβει ὡς ἓνα ἐξ αὐτῶν ἐμβήτε σεῖς ὀπισθεν ταύ-
 » ρτης τῆς στήλης καὶ προσμένετε!»

Τελευταῖον ἠκούσθη κτύπος εἰς τὴν μικρὰν θύραν καὶ ὁ θυ-
 ρωρός ἤνοιξε σιγᾶ. Ἐνας ἐκ τῶν ληστῶν ἐπροχώρησε καὶ τοῦ
 λέγει σιγανά· «ἐφθάσαμεν εἰς καιρὸν;» «Εἰς πολλὰ καλὸν και-
 » ρόν, ἀπεκρίθη μὲ χαμηλὴν φωνὴν ὁ θυρωρός, ἐστὲ ἡσυχοὶ καὶ
 » ἐμβῶτε ὅλοι.» Ἐμβήκαν καὶ οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν αὐλὴν ὁ εἰς κα-
 τόπιν τοῦ ἄλλου, ὠπλισμένοι μὲ μαχαίρια καὶ ἔχοντες θεῖον
 καὶ δᾶδας διὰ νὰ πυρπολήσωσι τὸν πύργον. Ἀφ' οὗ δὲ εἰσῆλθεν
 ὁ τελευταῖος, ἔκλεισεν ὁ θυρωρός τὸν θύραν καὶ ἔδωκε τὸ ση-
 μεῖον εἰς τοὺς κεκρυμμένους ὀπισθεν τῆς στήλης ἀνθρώπους καὶ
 αὐτοὶ ὤρμησαν κατὰ τῶν ἐκπεπληγμένων ληστῶν, ὁ δὲ ἄρχων
 ἔφθασε καὶ αὐτὸς συνωδευόμενος μὲ τοὺς ὀπλοφόρους του, καὶ
 μὲ λαμπάδας. Οἱ δὲ λησταὶ εἶχον ξεψυχήσει σχεδὸν ἀπὸ τὸν
 τρόμον, καὶ δὲν ἐπρόφθασαν οὔτε κἂν νὰ σύρωσι τὰ ξίφη των.
 Τοὺς ἔδεσαν λοιπὸν καὶ τοὺς ἐῤῥίψαν εἰς τὸ ὑπόγειον, ἔπειτα
 ἔτρξεν ὁ ἄρχων νὰ ἀνταμώσῃ τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν θυγα-
 τέρα του, αἰτινες τὸν ἐπρόσμεναν μὲ στενοχωρίαν.

Ἀπ' ἄλλου μέρους ἡ Ῥοδόυσα καὶ ἡ Εὐφροσύνη ἐπρόσμενον ἀνυπομόνως καὶ ὄχι χωρὶς ἀνησυχίαν τῆς ψυχῆς εἰδήσεις ἀπὸ τὸ Οἶτυλον. Ἰπὲρ τὰς δέκα φορές ἀνέβη ἡ Εὐφροσύνη τὴν κλίμακα τοῦ πύργου διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἡ ἰδία ἀν' ἔρχεται ὁ ἀπεσταλμένος. Ἦτο πλέον μεσημέρι, καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐδοκιμαζάν πάλιν νέας ἀγωνίας, καὶ πᾶσα ὥρα τοὺς ἐφαίνετο τόσον μακρυνῆ, ὥστε ἐνόμιζον ὅτι δὲν θέλουσιν ἰδεῖ τὸ τέλος τῆς. Πρὸς τὸ ἐσπέρας παρατηροῦσα πάλιν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ πύργου ἡ Εὐφροσύνη παρετήρησε μακρόθεν εἰς τὸν δρόμον ἄμαξαν συναδευομένην ἀπὸ πολλοὺς ἵππους. Κυριευθεῖσα ἀπὸ χαρὰν κατέβη σπουδαίως εἰς τὴν μητέρα τῆς καὶ ἐφώναξε· «Μῆτερ! μῆτερ! Ἰδοὺ τους, ἔρχονται οἱ ἴδιοι! εἶμαι βεβαία ὅτι εἶναι αὐτοί! ὑπάγωμεν, ὑπάγωμεν εἰς προϋπάντησίν των.»

Τῶ ὄντι ὁ Χριστόδουλος, ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἑλένη ἐκίνησαν εὐθὺς τὸ πρῶτ' διὰ νὰ φέρωσιν οἱ ἴδιοι εἰς τὸ Γύθειον τὴν εἰδήσιν τῆς σωτηρίας των. Εὐθὺς ἀφ' οὗ εἶδεν ὁ Ἄρχων τὴν Ῥοδόυσαν καὶ Εὐφροσύνην κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἡ δὲ Μαρία καὶ ἡ Ἑλένη κατέβησαν ὡσαύτως ἀπὸ τοῦ ὄχηματος καὶ ἐχαίρετησαν καὶ αἱ τρεῖς τὰς εὐεργετιδὰς των εὐχαριστοῦντες ἐκ καρδίας καὶ μὲ τοιοῦτον πάθος, τὸ ὅποιον εἶναι ἀδύνατον νὰ παραστήσω. Ὅλοι ἦσαν ἔξω τοῦ ἑαυτῶν των ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ ἔκαμνον πρὸς ἀλλήλους μυρίας ἐρωτήσεις καὶ ἐδιηγούντο μυρία περιστατικά ἀναβαίνοντες πεζοὶ τὸν ἀνήφορον, ὅς τις ἔφερεν εἰς τὸν πύργον.

Ἡ ἐσπέρα αὕτη ἐπανηγυρίσθη μὲ συμπόσιον, ὅπου ὑπηρετοῦσε καὶ ὁ Ἄνδρας, καὶ ἐπροστάθη νὰ ἐπαναλάβῃ ὅλα ὅσα ἔλεγον οἱ λησται, μάλιστα δὲ ἐδιηγῆθη λεπτομερῶς, πῶς ὁ νεώτερος εἶχε μεσολαβήσει ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ χάσματος, καὶ ἐμπόδισε τὸν σύντροφόν του ἀπὸ τοῦ νὰ τὸν κρημνίσῃ εἰς τὸν χεῖμαρρον. «Καὶ ἐγὼ ἤθελα μεσιτεῦσαι τῶρα εὐχαρίστως ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἀθλίου, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀγαθὸς Ἄνδρας. Ἐπειδὴ ἔδειξεν ἀνθρωπινώτερα αἰσθήματα, εἶναι ἄξιος καὶ νὰ τιμηθῇ μὲ ὀλιγωτέραν ἀυστηρότητα.»

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἐσήκωσε τὸ ἀργυροῦν τοῦ ποτηρίου ὁ Χριστόδουλος καὶ ἐπιεν εἰς υγείαν τῆς Εὐφροσύνης. «Εἰς τὴν ὄξυνουστῆτην ἰδέαν τῆς χρεωστοῦμεν τὴν ζωὴν μας, εἶπε

» μὲ τόνον εὐγνωμοσύνης. » «Ὅχι! ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα ἡ σεμνοτάτη Εὐφροσύνη, ἀλλ' εἰς τὴν εὐπλαγχνίαν τῆς Ἑλένης, » τὴν ὁποίαν ἐδείξεν εἰς ταύτην τὴν πτωχὴν περιστερὰν, καὶ «εἰς τὴν ἀγαθότητά της διὰ τὴν ὁποίαν μὲ τὴν ἐχάρισε. » «Ἄς ὀδοξάσωμεν τὸν Θεόν! εἶπεν ἡ Ῥοδόυσα, ὅς τις μᾶς ἐχάρισε τοιαῦτα τέκνα! Πλὴν προσέξατε, φίλτατά μου, ἠκολούθησε » νὰ λέγῃ, φυλαχθῆτε νὰ μὴν ὑπερηφανευθῆτε διὰ τὴν μετοχὴν » τὴν ὁποίαν ἐλάβετε εἰς τὰ γενόμενα. Βλέπετε τὸν πτωχὸν » Ἄνδρην, ὅς τις εὐγνωμονῶν εἰς τοὺς εὐεργέτας του, ἔκαμεν » ἐν συγκρίσει πολὺ περισσότερον ἀπὸ σᾶς. » «Τοῦτο εἶναι ἀληθινόν, εἶπεν ὁ Ἄρχων, δίδων τὸ ποτήρι του γεμάτον ἀπὸ οἶνον » εἰς τὸν νεανίσκον. Λάβε το, καλέ μου νέε! πῖε εἰς υγείαν μας! » Ἐστὸ πρέπει νὰ γείνης μίαν ἡμέραν εὐγενῆς ἱππότης, ἐπειδὴ ἡ πιστότης τῆς καρδίας σου σ' ἀποδεικνύει ἄξιον τοῦ δικαίωματος τῆς εὐγενείας. » «Καὶ διὰ τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα Γρηγόριον, εἶπεν ἡ Μαρία, καὶ εἰς αὐτὸν χρεωστοῦμεν ὡσαύτως » ἐν δάκρυνον εὐγνωμοσύνης. Ἐὰν δὲν ἤθελε φροντίσει ἀπὸ εὐ» σπλαγχνίαν περὶ τοῦ πτωχοῦ Ἀνδρέου, τί ἤθελαμεν εἶσθαι » τῶρα; » «Δὲν λέγετε καὶ περὶ τοῦ ἄρχοντος Χριστοδούλου; » ὑπέλαβεν ἡ Ῥοδόυσα, περὶ αὐτοῦ, ὅς τις ἐπροστάτευσε τόσον » γενναίως τὴν πτωχὴν χήραν, καὶ τὴν δυστυχῆ ὀρφανή! Τὸ » ἀγαθὸν ἔργον του δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ χωρὶς ἀνταμοιβῆς. » Ὅσαύτως καὶ περὶ τῆς Μαρίας καὶ τῆς Ἑλένης, αἱ ὁποῖαι μᾶς » ἔδωκαν τόσον μεγάλας καὶ λαμπράς ἀποδείξεις τῆς φιλίας. » Εὐλογητὸς ὁ Θεός! τὰ πάντα ὠκονόμησε καλῶς ἡ πρόνοιά του. »

Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθεν ἡ Ἑλένη καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εὐθὺς, φέρουσα καὶ τὴν περιστερὰν, τὴν ὁποίαν ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς ἐκ τοῦ Οἰτύλου χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε εἰς τὴν φίλην τῆς. Παρουσιάζει λοιπὸν εἰς τὴν Εὐφροσύνην τὸ εὐγενὲς τοῦτο πτηνόν, κρατοῦν εἰς τὴν μύτην του ἓνα κλάδον ἐλαίας χρυσοῦν καὶ τὸ ἐκάθησεν εἰς τὸν ὦμον τῆς Εὐφροσύνης. «Ἀγαπητόν μου τέκνον, » εἶπεν ἡ Μαρία, δέξου τὸν κλάδον τοῦτον τῆς ἐλαίας ὡς μαρτύριον τῆς εὐγνωμοσύνης μας καὶ ὡς ἐνθύμησιν τῆς εὐτυχούς » ἀπολυτρώσεώς μας. Ἐγὼ τὸ εἶχα λάβει ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν μου μητέρα, ἥτις ἦτο πολλὰ εὐσεβῆς. Αὐτὴ μ' ἐδίδαξε

»νά μανθάνω ἐκ στόματος ὕμνους τινας καὶ ψαλμοὺς, καὶ ποτε
 »εὐχαριστηθεῖσα διὰ τὸν ζῆλόν μου, μὲ ἀντήμειψε μὲ τὸ μι-
 »κρὸν τοῦτο δῶρον, καὶ ποτὲ πλέον δὲν ἐλησμόνησα τοὺς λό-
 »γους, τοὺς ὁποίους εἶχα τῆς εἰπεῖ τότε. Οὗτοι οἱ λόγοι εὐρί-
 »σκονται σήμερον πραγματοποιημένοι εἰς τὴν ἱστορίαν μας.»
 Τότε ἤρχισεν ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἐλένη νὰ ψάλλωσι τοὺς ἀκολούθους
 στίχους:

«Σὺ εἶσαι, Κύριε, ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ καταφυγή μου.

»Σὲ ὡς στερέωμα καὶ ὡς ῥύστην μου θ' ἀγαπήσω,

»Εἰς Σὲ πάντοτε ὡς βοηθόν μου θὰ ἐλπίσω,

»Καὶ οὐδὲν θὰ φοβηθῶ, ἅμα Σὺ εἶσαι μαζὶ μου.»

Εἰς ὄλους ἔκαμαν αἰσθησιν, καὶ ὄλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐβράχησαν
 ἀπὸ δάκρυα. Καὶ ἡ χάρις τοῦ ἱεροῦ τούτου ἄσματος ἐνέπνευσεν
 εἰς τὰς ψυχὰς γλυκεῖαν καὶ εὐσεβῆ κατάνυξιν.

ΤΕΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ τῶν ἀδελφῶν ΔΕΙΛΑΣΤΑ

Ἐν Γαλταῖ Κων)πόλ. ὁδὸς Γιοργαντζιλάρ, ἀρ. 47.

	Δραχ.	Λεπ.
Ἀλφαβητάριον μικρὸν με εἰκονογραφίας.		20
Ἰερά Ἱστορία μικρά Κοραῆ,		20
Ἰερά Κατήχησις μικρά Κοραῆ.		20
Πινακίδες ἢ Νέον Ἀλφαβητάριον, σύμ- φωνον με τοὺς Πίνακας.		50
Περίληψις τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.		50
Περίληψις τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων. με σημειώσεις καὶ λεξικόν.		50
Σύνοψις Ἰεράς Κατηχήσεως Α. Κοραῆ.		50
Ἑλληνικὴ Ἱστορία Ἰβριγγος μεταφρασθει- σα ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ε. Ἀντωνιάδου		50
Ἠθικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν παιδῶν Ι. Καμπῆ μετάφρασις Α. Ρ. Ραγκαβῆ.		75
Ἐγχειρίδιον Ἀνθρωπολογίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοῦ Ν. Χορτάκη.		50
Ἐγχειρίδιον τῆς μητρὸς, ἧτοι ἐπιστολαὶ πρὸς ἀδελφὴν περὶ ἀνατροφῆς τέκνων. Δρ.	4	—
Ἑλληνικῆς Καλλιγραφίας δείγματα ὑπὸ Μ. Κυριακοῦ Σαμίου.	4	50
Ἐπιστολάριον ἧτοι ὑποδείγματα δια- φόρων ἐπιστολῶν Γ. Παλαιολόγου.	2	50
Ἐγχειρίδιον χριστιανικόν Δ. Ν. Δαρθάρεως.		50

ΣΗΜ. Εἰς τὸ αὐτὸ Βιβλιοπωλεῖον εὐρίσκεται γρα-
φικὸν μέλαν, γραφίδες καὶ γραφιδοφόροι διαφόρων
εἰδῶν.